

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105002/B/2022/36122167771548676

PLÁN OBNOVY PRE EURÓPU A SLOVENSKÁ
REPUBLIKA
Bakalárska práca

2022

Terézia Husárová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

PLÁN OBNOVY PRE EURÓPU A SLOVENSKÁ
REPUBLIKA

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie

Vedúci záverečnej práce: Ing. Ľubica Harakal'ová, PhD.

Bratislava 2022

Terézia Husárová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že celú predkladanú záverečnú prácu som vypracovala samostatne a všetku použitú literatúru som uviedla v zozname použitých zdrojov.

Dátum:

.....

Terézia Husárová

Pod'akovanie

Chcela by som vysloviť poďakovanie vedúcej našej záverečnej práce Ing. Ľubici Harakaľovej, PhD., za jej cenné rady, odborné vedenie a konzultácie v priebehu vypracovávania našej bakalárskej práce.

ABSTRAKT

HUSÁROVÁ, Terézia: Plán obnovy pre Európu a Slovenská republika. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie. - Ing. Ľubica Harakaľová, PhD. – Bratislava: FMV EU, 2022, 56 s.

Cieľom záverečnej práce je opísať Plán obnovy pre Európu ako hlavný nástroj Európskej únie v reakcii na krízu spôsobenú ochorením COVID-19, popísať obsah, prípravu a implementáciu Plánu obnovy a odolnosti na Slovensku a poukázať na príležitosti a výzvy, ktoré tento nástroj predstavuje pre samotnú EÚ, ako aj pre Slovenskú republiku. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje štyri tabuľky, dva grafy a štyri prílohy. Prvá kapitola objasňuje kľúčové udalosti, ktoré viedli Európsku úniu k prijatiu Plánu obnovy pre Európu. Rozoberá jeho schvaľovaciu procedúru, postoje jednotlivých členských štátov k riešenej problematike a v krátkosti objasňuje aj stratégiu financovania tohto plánu. Druhá kapitola stanovuje primárne ciele práce, ako aj parciálne ciele potrebné na ich naplnenie a zároveň približuje metodiku písania práce. Tretia kapitola sa sústreďí na opísanie Plánu obnovy pre Európu, ako aj jednotlivé kritériá a odporúčania, ktorými sa členské štáty museli riadiť pri vypracovávaní svojich národných plánov obnovy a odolnosti. Následne približuje význam Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a jeho hlavné priority a opisuje jeho prijímaciu a implementačnú fázu. Záverečná časť sa zameriava na analýzu postojov odborníkov k riešenej problematike.

Kľúčové slová:

Plán obnovy pre Európu, Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, NextGenerationEU, Európska únia

ABSTRACT

HUSÁROVÁ, Terézia: Recovery Plan for Europe and the Slovak Republic. – University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. - Ing. Ľubica Harakaľová, PhD. – Bratislava: FIR EU, 2022, 56 p.

The objective of the thesis is to describe the Recovery Plan for Europe as a reaction of the European Union to the crisis caused by the COVID-19 disease, describe the content, preparation and implementation of the national Recovery and Resilience Plan of the Slovak Republic and identify the opportunities and challenges of this tool for the whole EU, as well as for the Slovak republic. The thesis is divided into three chapters and contains four tables, two charts and four annexes. The first chapter describes the key events that lead the European Union to the adoption of the Recovery Plan for Europe. It deals with its adoption procedure, the position of individual Member States during the negotiation process and briefly explains the financing strategy for this plan. The second chapter sets out the primary objectives of the thesis, as well as the partial objectives and at the same time explains the methodology used for the thesis. The third chapter focuses on the description of the Recovery Plan for Europe and the main criteria and recommendations that the Member States had to follow while drawing up their national recovery and resilience plans. It then outlines the importance of the Recovery and Resilience Plan of the Slovak Republic and its main priorities and describes its adoption and implementation phase. The final part of the thesis focuses on the analysis of expert opinions on the issue.

Key words:

Recovery plan for Europe, Recovery and resilience plan of the Slovak Republic, NextGenerationEU, European Union

OBSAH

ÚVOD	10
1 REAKCIA EURÓPSKEJ ÚNIE NA KRÍZU SPÔSOBENÚ OCHORENÍM COVID-19	12
1.1 Vypuknutie ochorenia COVID-19 a reakcia Európskej únie na túto krízu	12
1.2 Vznik plánu obnovy a proces jeho schvaľovania	14
1.3 Postoj členských štátov EÚ	17
1.4 Financovanie Plánu obnovy pre Európu.....	18
2 CIEĽ PRÁCE, METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	22
3 PLÁN OBNOVY PRE EURÓPU A PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY	24
3.1 Charakteristika Plánu obnovy pre Európu.....	24
3.2 Štruktúra národných plánov obnovy a odolnosti a prerozdelenie finančných prostriedkov	28
3.3 Plán obnovy a odolnosti Slovenska.....	31
3.4 Finálna verzia Plánu obnovy a odolnosti Slovenska	34
3.5 Implementačná fáza Plánu obnovy a odolnosti Slovenska.....	38
3.6 Prehľad postojov k riešenej problematike	41
ZÁVER	45
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	47
ZOZNAM PRÍLOH	56

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Tabuľky

<i>Tabuľka 1:</i> Prehľad výdavkových kategórií dlhodobého rozpočtu EÚ na roky 2021-2027, vrátane nástroja NGEU	57
<i>Tabuľka 2:</i> Prehľad oblastí financovania z nástroja NGEU	58
<i>Tabuľka 3:</i> Prerozdelenie finančných prostriedkov medzi jednotlivé členské krajiny EÚ z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.....	59
<i>Tabuľka 4:</i> Prerozdelenie finančných prostriedkov poskytnutých Slovensku v rámci Plánu obnovy a odolnosti a ich alokácia medzi päť hlavných priorít.....	60

Grafy

<i>Graf 1:</i> Plánované výdavky Európskej únie na roky 2021-2027	14
<i>Graf 2:</i> Tri piliere nástroja NextGenerationEU	26

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

COVID-19	Koronavírus
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
HDP	Hrubý domáci produkt
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
NGEU	NextGenerationEU
MIIRRI	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a inovácií
NIKA	Národná implementačná a koordinačná agentúra
VFR	Viacročný finančný rámec

Úvod

Kríza vyvolaná ochorením COVID-19 otriasla celým svetom a výnimkou nebola ani Európska únia. Všetky štáty po celom svete museli čeliť výzvam v oblastiach zdravotnej starostlivosti, sociálneho zabezpečenia, či poklesu ich hospodárstiev. Hoci sa Európska únia snažila zamedziť šíreniu vírusu, Európa sa v priebehu pár týždňov stala epicentrom tejto nákazy. Globalizácia a medzinárodný pohyb ľudí vytvorili podmienky, ktoré uľahčili šírenie vírusu cez hranice. Mobilita ľudí spôsobila, že sa vírus COVID-19 šíril rýchlejšie, čo vyústilo do krízy v oblasti verejného zdravia a veľkého počtu pozitívnych prípadov v Európe. Členské štáty prijímali opatrenia v snahe chrániť životy a zdroje živobytia svojich občanov. Hoci sa vírus COVID-19 rozšíril do všetkých štátov, jeho dôsledky, ako aj vyhliadky na oživenie ekonomiky sa v jednotlivých štátoch líšia. Európska únia sa preto rozhodla pomôcť členským štátom prostredníctvom odvážneho a komplexného Plánu obnovy pre Európu. Tento plán je založený na solidarite a spravodlivosti, ktoré sú hlboko zakorenené v spoločných zásadách a hodnotách Únie. V tejto situácii bolo prijatie Plánu obnovy pre Európu dôkazom toho, že Európska únia je schopná konať. Schválený viacročný finančný rámec na roky 2021-2027 a dočasný nástroj NextGenerationEU majú pomôcť členským štátom čo najrýchlejšie sa zotaviť z krízy a prebudovať Európu na zelenšiu, digitálnejšiu a odolnejšiu. Aj Slovensko predstavilo svoj Plán obnovy a odolnosti, ktorý sa zameriava na päť hlavných priorít: zelenú ekonomiku, efektívnu verejnú správu a digitalizáciu, kvalitné vzdelávanie, vedu, výskum a inovácie a lepšie zdravie. Tento plán naplnil kritériá a odporúčania Európskej únie a predstavuje pre Slovensko balík reforiem a investícií, ktoré zohľadňujú kľúčové problémy slovenskej ekonomiky a najdôležitejšie výzvy, ktorým čelí. Podľa nášho názoru je dôležité venovať pozornosť príležitostiam, ktoré Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky môže priniesť.

Práca je štruktúrovaná do troch kapitol. *Prvá kapitola* popisuje najmä prvotnú reakciu Európskej únie na krízu spôsobenú ochorením COVID-19. V úvode kapitola približuje prvé kroky, ktoré Európska únia, spolu s jej členskými štátmi, podnikla v snahe zabrániť šíreniu nákazy, či jej dopadu na jednotlivé zdravotnícke systémy a hospodárstva členských štátov. Kapitola ďalej opisuje kľúčové udalosti, ktoré viedli Európsku úniu k prijatiu nástroja NextGenerationEU a postoje jednotlivých členských štátov počas

negociačného procesu. Okrem toho sa táto kapitola zaoberá aj spôsobom financovania nástroja NextGenerationEU. *Druhá kapitola* definuje primárny cieľ a parciálne ciele práce a popisuje metódy, ktoré boli využité pri spracovaní problematiky. *Tretia kapitola* sa zaoberá obsahom Plánu obnovy pre Európu, rovnako ako Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. V jej úvode je definovaný nástroj NextGenerationEU spolu s jeho hlavnými piliermi financovania. Ďalej sa zaoberá štruktúrou národných plánov obnovy a odolnosti, ktoré museli členské štáty predložiť na posúdenie Európskej rade, Parlamentu a Komisii, s cieľom získať finančné prostriedky z Plánu obnovy pre Európu. Kapitola následne charakterizuje Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a jeho hlavné priority a zaoberá sa aj jeho prijímacou a implementačnou fázou. V závere sa venuje analýze postojov odborníkov k riešenej problematike a opisuje aj jeho negatívne stránky.

1 REAKCIA EURÓPSKEJ ÚNIE NA KRÍZU SPÔSOBENÚ OCHORENÍM COVID-19

Plán obnovy pre Európu je jedným z nových spôsobov financovania jej členských štátov, vytvorený ako reakcia na zničené hospodárstva krajín po vypuknutí celosvetovej krízy spôsobenej ochorením COVID-19. V nasledujúcich kapitolách si priblížime kľúčové udalosti, ktoré viedli Európsku úniu k prijatiu Plánu obnovy pre Európu, jeho schvaľovací proces a postoj jednotlivých členských štátov k riešenej problematike.

1.1 Vypuknutie ochorenia COVID-19 a reakcia Európskej únie na túto krízu

Po ohlásení prvých informácií o víruse COVID-19 v Číne, Európska únia (EÚ) nereagovala okamžite. Až keď sa situácia zhoršovala, uskutočnila EÚ 17. januára 2020 prvé zasadnutie Výboru pre zdravotnú bezpečnosť zamerané na nový koronavírus. O niekoľko dní na to, 24. januára 2020, nahlásilo Francúzsko prvý prípad nakazenia, ktorý sa považuje za prvý európsky prípad nakazenia koronavírusom.¹ V súvislosti so stupňujúcou sa epidémiou bol na základe francúzskej žiadosti o pomoc aktivovaný mechanizmus civilnej ochrany EÚ s cieľom poskytnúť konzulárnu podporu jej občanom v čínskom meste Wuhan. Tento mechanizmus posilňuje spoluprácu medzi členskými a zúčastnenými štátmi v oblasti civilnej ochrany s cieľom zlepšiť prevenciu, pripravenosť a reakciu na krízy.²

Aj v nasledujúcich mesiacoch EÚ podporovala celosvetové úsilie v boji proti šíreniu nákazy koronavírusom a poskytovala ochranné prostriedky krajinám, ktoré boli krízou spôsobenou ochorením COVID-19 zasiahnuté najviac. Predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová zriadila tím, ktorého úlohou bolo koordinovanie európskej reakcie na krízu a prepájanie všetkých oblastí jej činnosti - od zdravotníckej, cez hospodársku až po mobilitu a dopravu. Rovnako EÚ finančne podporovala výskum nového

¹EUROPEAN COMMISSION. *Timeline of EU action*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_en>

²EUROPEAN COMMISSION. *Coronavirus: EU Civil Protection Mechanism activated for the repatriation of EU citizens*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_142>

koronavírusu a vývoj vakcíny.³ Európska komisia (EK) sa v tejto situácii snažila o harmonizáciu pravidiel týkajúcich sa prechodu hraníc a vydala členským štátom EÚ a schengenského priestoru odporúčanie, aby urýchlene prijali rozhodnutie o uplatnení dočasného obmedzenia na cestovanie z tretích krajín.⁴ Komisia neskôr vydala usmernenia k uplatňovaniu dočasného obmedzenia cestovania do EÚ a zabezpečila nimi voľný pohyb kriticky dôležitých pracovníkov a zriadila tzv. zelené pruhy pre nákladnú dopravu na hraniciach. Následne prijala EK 18. marca 2020 dočasný rámec, ktorý mal slúžiť na výraznejšiu podporu ekonomík členských štátov. Tento dočasný rámec umožnil členským štátom využívať úplnú flexibilitu stanovenú v pravidlách štátnej pomoci, aby mohli podporiť svoje hospodárstva.⁵

Už 21. apríla 2020 predseda Európskej rady Charles Michel a predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová predstavili spoločný návrh vytvoriť plán obnovy.⁶ Hoci Komisia predložila svoj návrh dlhodobého rozpočtu na roky 2021 - 2027 už v máji 2018, situácia v Európe si vyžadovala prijatie nového nástroja na podporu členských štátov a ich hospodárstiev.⁷ Ursula von der Leyenová preto 27. mája 2020 predstavila na plenárnom zasadnutí Európskeho parlamentu v Bruseli nový balík opatrení EÚ na oživenie a obnovu hospodárstva.⁸ Tento strategický dokument, s názvom Plán obnovy pre Európu, spolu s jeho finančným nástrojom, NextGenerationEU (NGEU), sa mal stať súčasťou dlhodobého rozpočtu EÚ. Plán obnovy bol predložený s cieľom zabezpečiť, aby bolo obnovenie ekonomík jednotlivých členských štátov udržateľné, rovnomerné, inkluzívne a spravodlivé. V tom istom čase bol navrhnutý aj nový prepracovaný dlhodobý rozpočet EÚ, posilnený o nástroj NGEU, ktorý vychádzal z návrhu EK z roku 2018.⁹

Vzhľadom na bezprecedentné výzvy, ktorým EÚ čelila, bola dohoda vedúcich

³EUROPEAN COMMISSION. *Timeline of EU action*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_en>

⁴EUROPEAN COMMISSION. *Temporary Restriction on Non-Essential Travel to the EU*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <[https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)115&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)115&lang=en)>

⁵EUROPEAN COMMISSION. *Timeline of EU action*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_en>

⁶EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *A recovery plan for Europe*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-recovery-plan/>>

⁷EUROPEAN COMMISSION. *Timeline of EU action*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_en>

⁸EUROPEAN COMMISSION. *Opening statement by Ursula von der Leyen, President of the European Commission, on the EU Recovery package, extract from the Plenary Session of the EP*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <<https://audiovisual.ec.europa.eu/en/video/I-191611>>

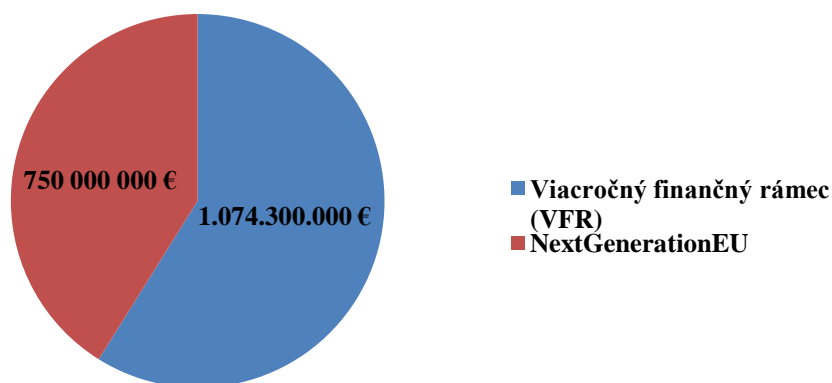
⁹EUROPEAN COMMISSION. *Negotiation process of the 2021-2027 long-term EU budget & NextGenerationEU*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/negotiations_en#commission-proposal-may-2018>

predstavitel'ov EÚ silným signálom toho, že EÚ je pripravená a schopná konať. K dohode medzi lídrami EÚ došlo na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady, ktoré sa konalo od 17. do 19. júla 2020. Na tomto zasadnutí dospeli k dohode o celkovom finančnom balíku, ktorý zahŕňal budúci viacročný finančný rámec na roky 2021 - 2027 a Plán obnovy.¹⁰

1.2 Vznik plánu obnovy a proces jeho schvaľovania

Sociálno-ekonomické dôsledky krízy koronavírusu si vyžadovali spoločné úsilie na úrovni celej EÚ. Na dosiahnutie požadovaného výsledku museli byť snahy o obnovu a odolnosť prepojené s tradičným viacročným finančným rámcom (VFR), ktorý formuje rozpočtovú politiku EÚ už od roku 1988 a ponúka jej dlhodobú perspektívu. Na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady sa lídri EÚ dohodli na komplexnom balíku vo výške 1 824,3 miliardy EUR, ktorý spojil viacročný finančný rámec a nástroj na obnovu NGEU.¹¹

Graf 1: Plánované výdavky Európskej únie na roky 2021-2027

Prameň: GERMANY'S PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *The next long-term EU budget*. [2022-4-4]. Dostupné na: <https://www.eu2020.de/eu2020-en/mfr-eu-long-term-budget/2375470>

¹⁰GERMANY'S PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *The next long-term EU budget*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.eu2020.de/eu2020-en/mfr-eu-long-term-budget/2375470>>

¹¹EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Special European Council*, 17-21 July 2020. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2020/07/17-21/>>

Na tomto grafe môžeme vidieť, že v danom balíku predstavuje väčšie množstvo finančných prostriedkov práve viacročný finančný rámec. Veľkosť VFR - 1 074,3 miliárd EUR v stálych cenách roku 2018 - umožní EÚ splniť jej dlhodobé ciele a využiť plný potenciál plánu obnovy.¹² VFR sa bude vzťahovať na oblasti výdavkov ako sú jednotný trh, inovácie a digitálne technológie, súdržnosť, odolnosť a hodnoty, prírodné zdroje a životné prostredie, migrácia a riadenie hraníc, bezpečnosť a obrana, susedstvo a svet a výdavky v oblasti Európskej verejnej správy. Na druhej strane NGEU poskytne Únii potrebné prostriedky na riešenie výziev, ktoré predstavuje kríza vyvolaná ochorením COVID-19. Na základe dohody si Komisia bude môcť požičať na kapitálových trhoch až 750 miliárd EUR v stálych cenách roku 2018. Komisia sa však zaviazala, že kapitál získaný na kapitálových trhoch bude splatený do roku 2058.¹³ Finančné prostriedky dostupné v rámci nástroja NGEU budú prerozdelené medzi sedem jednotlivých programov, ktoré sú rozdelené do troch pilierov. Tieto programy zahŕňajú: Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, ReactEU, Horizont Európa, InvestEU, Rozvoj vidieka, Fond spravodlivej transformácie a program RescEU.¹⁴

V rámci zasadnutia Európskej rady sa 1. a 2. októbra 2020 stretli v Bruseli lídri EÚ a diskutovali o zahraničných vzťahoch a ekonomickej situácii v Európe.¹⁵ Po zasadnutiach predseda Európskej rady vyhlásil, že politická vôľa dosiahnuť pokrok a prijať VFR a Plán obnovy je veľmi silná.¹⁶ 6. októbra 2020 bola v Rade dosiahnutá politická dohoda týkajúca sa Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktorý je hlavným nástrojom Plánu obnovy. Cieľom tohto nástroja je poskytnúť finančnú podporu reformám a investíciám, ktoré uskutočňujú členské štáty s cieľom zmierniť hospodársky a sociálny vplyv krízy COVID-19. O návrhu nariadenia, ktorým sa zriaďuje tento nástroj, sa v Rade intenzívne diskutovalo. Ministri riešili otázky kontrolných systémov a výziev, ktoré sa majú zaviesť v jednotlivých plánoch obnovy a odolnosti, ktoré majú členské štáty predložiť s cieľom

¹²EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Special meeting of the European Council (17, 18, 19, 20 and 21 July 2020) – Conclusions*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/media/45109/210720-euco-final-conclusions-en.pdf>>

¹³EUROPEAN COMMISSION. *NextGenerationEU*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu_en>

¹⁴EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Special meeting of the European Council (17, 18, 19, 20 and 21 July 2020) – Conclusions*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/media/45109/210720-euco-final-conclusions-en.pdf>>

¹⁵EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *A recovery plan for Europe*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-recovery-plan/>>

¹⁶EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Remarks by President Charles Michel after the Special European Council meeting on 2 October 2020*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/10/03/remarks-by-president-charles-michel-after-the-special-european-council-meeting-on-2-october-2020/>>

získať finančnú podporu. Pozíciou Rady sa ďalej riadilo nemecké predsedníctvo pri rokovaní s Európskym parlamentom.¹⁷ V nasledujúcich týždňoch dospela Rada a veľvyslanci členských krajín EÚ k viacerým dohodám. Tieto dohody sa týkali balíka opatrení na oživenie kapitálových trhov, ktorý obsahuje ciele zmeny a doplnenia pravidiel kapitálového trhu EÚ. 9. novembra 2020 dosiahlo nemecké predsedníctvo Rady spolu s Európskym parlamentom politickú dohodu týkajúcu sa zabezpečenia súhlasu Parlamentu s budúcim viacročným finančným rámcom. Táto dohoda sa následne predložila členským štátom na schválenie. 18. novembra 2020 sa nemecké predsedníctvo Rady a Európsky parlament znova stretli na rokovaní, ktoré sa týkali nástroja ReactEU. Tento nástroj predstavuje núdzovú legislatívnu iniciatívu na uvoľnenie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov pre členské štáty a regióny, ktoré sú najviac postihnuté krízou COVID-19. Aj v tomto prípade dosiahli politickú dohodu.¹⁸

Európska rada na zasadnutí 10. decembra 2020 podnikla všetky potrebné kroky k prijatiu VFR a Plánu obnovy, aby sa čo najskôr mohli poskytnúť potrebné finančné prostriedky pre členské štáty. Rozhodujúce bolo, že nariadenie o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie zostalo súčasťou celkového balíka a prijme sa spolu s ním. Toto nariadenie predstavuje dodatočnú úroveň ochrany v prípadoch, keď porušenie zásad právneho štátu ovplyvňuje alebo môže ovplyvniť finančné záujmy EÚ. Dodržiavanie zásad právneho štátu je jednou zo základných hodnôt EÚ a v prípade ich porušenia môže Komisia, na základe tohto nariadenia, prijímať opatrenia vrátane pozastavenia vyplácania finančných prostriedkov z rozpočtu. Prijatím tohto nariadenia sa po prvýkrát vytvára prepojenie medzi vyplácaním finančných prostriedkov a dodržiavaním noriem právneho štátu v členských štátoch.¹⁹

Po dosiahnutí politickej zhody týkajúcej sa všetkých prvkov celkového balíka - VFR, NGEU, rozhodnutia o vlastných zdrojoch, všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie a ročného rozpočtu na rok 2021 - boli splnené všetky politické podmienky na jeho formálne prijatie. Prijatie si však vyžadovalo niekoľko legislatívnych aktov. Nariadenie o VFR musel ešte raz výslovne schváliť Európsky parlament a potom

¹⁷EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Video conference of economic and finance ministers, 6 October 2020.* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <<https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/ecofin/2020/10/06/>>

¹⁸EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *A recovery plan for Europe.* [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-recovery-plan/>>

¹⁹EUROPEAN COMMISSION. *Rule of law conditionality regulation.* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/protection-eu-budget/rule-law-conditionality-regulation_en>

jednomyseľne členské štáty zastúpené v Rade.²⁰ Viacročný finančný rámec na roky 2021 - 2027 bol oficiálne prijatý 17. decembra 2020. Po odsúhlasení Európskym parlamentom prijala Rada nariadenie, ktorým sa stanovil viacročný finančný rámec EÚ. VFR bol schválený v navrhovanej výške 1 074,3 miliardy EUR v cenách roku 2018. Týka sa siedmich oblastí výdavkov a poskytne rámec pre financovanie takmer 40 výdavkových programov EÚ v nasledujúcom sedemročnom období. Hneď na ďalší deň sa dospelo k predbežnej dohode medzi Radou a Parlamentom, ktorá sa týkala Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktorý predstavoval finančnú podporu vo výške 672,5 miliardy EUR v stálych cenách roku 2018. Tento nástroj je ústredným prvkom Plánu obnovy Európy. K oficiálnemu prijatiu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti došlo až 11. februára 2021, kedy Rada prijala nariadenie, ktorým sa tento nástroj zriaďuje. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bol schválený v predpokladanej výške a je navrhnutý tak, aby poskytol členským štátom podporu pri prechode na ekologické a digitálne technológie a pomohol ich hospodárstvám stať sa udržateľnejšími a odolnejšími.²¹

1.3 Postoj členských štátov EÚ

Finálna verzia Plánu obnovy, prešla viacerými úpravami, aby naplnila požiadavky všetkých členských štátov. Rokovania lídrov EÚ trvali niekoľko dní a nezaobišli sa bez konfliktov v oblasti hospodárskych a politických hodnôt. Niektoré severoeurópske krajiny už dlhšiu dobu obviňujú krajiny južnej Európy z nevykonávania potrebných reforiem na ochranu ich ekonomík pred krízou. Taliansko a Španielsko, ktoré patrili medzi krajiny najviac postihnuté koronavírusom, obvinili tieto severské krajiny z marenia snahy EÚ o pomoc tým, že neprejavili solidaritu v období krízy.²² Západná Európa má dlhodobu výhrady aj k dodržiavaniu nezávislosti súdnictva v Maďarsku a Poľsku. Návrh na podmienenie čerpania finančných prostriedkov z EÚ dodržiavaním zásad právneho štátu viedol k dočasnému zablokovaniu hlasovania o viacročnom finančnom rámci a Pláne

²⁰GERMANY'S PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EU budget and Next Generation EU recovery fund: What happens now?* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <<https://www.eu2020.de/eu2020-en/news/article/faq-mff-eu2020-maas/2416420>>

²¹EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *A recovery plan for Europe*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-recovery-plan/>>

²²RANKIN, Jennifer. *EU summit deal: what has been agreed and why was it so difficult?* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <<https://www.theguardian.com/world/2020/jul/21/eu-summit-deal-what-has-been-agreed-and-why-was-it-so-difficult>>

obnovy týmito dvoma krajinami.²³

Najväčší konflikt sa však týkal výšky grantov pre krajiny, ktoré boli koronavírusom najviac postihnuté. Francúzsko spoločne s Nemeckom navrhli, aby bola finančná pomoc poskytovaná vo forme grantov až vo výške 500 miliárd EUR.²⁴ V tomto spore proti nim stála tzv. „šetrná štvorka“, zložená z lídrov Rakúska, Dánska, Holandska a Švédska. Tieto krajiny zastávali názor, že na financovanie odstraňovania následkov krízy COVID-19 by mali slúžiť výhradne pôžičky. K tejto pozícii sa pridalo aj Fínsko, čím sa sformovala tzv. „šetrná päťka“. Konečný kompromis ustálil sumu 360 miliárd EUR vo forme pôžičiek a 390 miliárd EUR vo forme grantov.²⁵ V súvislosti s touto témou sa lídri sporili aj ohľadom systému kontroly nad poskytovanými finančnými prostriedkami. Výsledkom debaty bolo dohodnutie na systéme núdzovej brzdy, ktorá umožní jednej vláde vzniesť varovanie na samite EÚ v prípade, že sa bude domnievať, že príjemca prostriedkov neplní sľúbené reformy.²⁶

1.4 Financovanie Plánu obnovy pre Európu

Hospodársky vplyv krízy vyvolanej ochorením COVID-19 vyzdvihol potrebu zaistenia dostatočnej finančnej zabezpečnosti Únie v prípade ďalších hospodárskych kríz. Na riešenie dôsledkov súčasnej krízy bolo potrebné získať finančné zdroje vo výnimočnom rozsahu bez toho, aby sa zvýšil nápor na hospodárstva členských štátov, ktoré boli vystavené tlaku financovania vnútroštátnych hospodárskych a sociálnych opatrení v súvislosti s krízou. Z tohto dôvodu bola Komisia splnomocnená požičať si potrebné finančné zdroje na medzinárodných kapitálových trhoch. Rozhodnutie o vlastných zdrojoch, ktoré poskytlo EK túto právomoc, ratifikovalo všetkých 27 členských štátov. Ukončenie ratifikačného procesu umožnilo EÚ začať si vypožičiavať finančné prostriedky už v júni 2021. Komisia si v mene Únie vypožičia 750 miliárd EUR v cenách roku 2018 z

²³GEIST, Radovan. *Maďarsko a Poľsko blokujú európsky rozpočet a program obnovy*. [cit. 2022-03-20] Dostupné na: <<https://euractiv.sk/section/buducnost-eu/news/madarsko-a-polsko-blokuju-europsky-rozpocet-aj-program-obnovy/>>

²⁴RANKIN, Jennifer. *EU summit deal: what has been agreed and why was it so difficult?* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <<https://www.theguardian.com/world/2020/jul/21/eu-summit-deal-what-has-been-agreed-and-why-was-it-so-difficult>>

²⁵EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Special meeting of the European Council (17, 18, 19, 20 and 21 July 2020) – Conclusions*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/media/45109/210720-euco-final-conclusions-en.pdf>>

²⁶RANKIN, Jennifer. *EU summit deal: what has been agreed and why was it so difficult?* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <<https://www.theguardian.com/world/2020/jul/21/eu-summit-deal-what-has-been-agreed-and-why-was-it-so-difficult>>

čoho 360 miliárd EUR bude poskytnutých na vypožičiavanie finančných prostriedkov prostredníctvom pôžičiek a 312,5 miliárd EUR prostredníctvom grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (spolu 672,5 miliárd EUR). Zvyšných 77,5 miliárd EUR je prerozdelených medzi ďalšie programy NGEU.²⁷

Na pokrytie záväzkov, ktoré vyplývajú z plánovaného vypožičania finančných prostriedkov je potrebné mimoriadne a dočasné zvýšenie stropov vlastných zdrojov. Týmto stropmi sa stanovuje maximálna suma, ktorú môže EÚ od svojich členských štátov žiadať na financovanie jej výdavkov počas určitého obdobia. Preto sa výlučne na pokrytie všetkých záväzkov Únie vyplývajúcich z jej pôžičiek na riešenie krízy zvýšil strop vlastných zdrojov o 0,6 percentuálneho bodu hrubého národného dôchodku Európskej únie. Vzhľadom na to, že dané opatrenia sú len dočasné, zvýšenie týchto stropov by malo zaniknúť po splatení všetkých požičaných finančných prostriedkov, a to najneskôr do 31. decembra 2058.²⁸

Na získanie potrebných finančných prostriedkov pre NGEU si Komisia zvolila diverzifikovanú stratégiu financovania. Táto stratégia kombinuje viaceré nástroje financovania ako sú strednodobé a dlhodobé dlhopisy, čím sa zachová flexibilita z hľadiska prístupu na trh, riadenia potrieb likvidity a profilu splatnosti. Okrem toho bude EK dvakrát do roka zverejňovať plány financovania s cieľom poskytnúť transparentnosť a predvídateľnosť pre investorov a iné zainteresované strany. Európska komisia bude využívať kombináciu aukcií a syndikácií s cieľom zabezpečiť nákladovo efektívny prístup k potrebnému financovaniu za výhodných podmienok. V prípade syndikovaných transakcií je emitentom EK, ktorá spolupracuje so skupinou ručiteľov, najmä bánk, ktorých úlohou je umiestniť dlhopisy u investorov. Druhou technikou financovania sú aukcie, prostredníctvom ktorých bude EK ponúkať svoje dlhopisy finančným inštitúciám, ktoré ich môžu získať predkladaním ponúk na elektronickej platforme. Aby bolo možné financovať celú výšku NGEU za optimálnych podmienok, EK bude vydávať dlhopisy s rôznou dobou splatnosti, ako aj krátkodobé dlhové nástroje, nazývané EU-Bills. EU-Bills sú cenné papiere s dobou splatnosti do jedného roka, ktoré sú známe ako pokladničné poukážky EÚ. Tento nástroj má umožniť EÚ prístup k rozsiahlemu a likvidnému peňažnému trhu, čo

²⁷EUROPEAN COMMISSION. *Recovery and Resilience Facility: Slovakia submits official recovery and resilience plans.* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2046>

²⁸COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council Decision (EU, Euratom) 2020/2053 of 14 December 2020 on the system of own resources of the European Union and repealing Decision 2014/335/EU, Euratom.* [cit. 2022-04-04]. Dostupné na: <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e0956910-a0c9-11ea-9d2d-01aa75ed71a1>> ISBN 978-92-76-18273-3

zvýši jej schopnosť riadiť svoje potreby financovania rýchlym spôsobom. Pri vydávaní EU-Bills bude EK, v súlade so štandardnou trhovou praxou, vždy využívať aukcie.²⁹

Pôžičky budú splácať samotné členské štáty od roku 2028 do roku 2058. Granty sa budú splácať z rozpočtu EÚ. Na pokrytie splácania grantov navrhla EK nové vlastné zdroje do rozpočtu EÚ, ktoré sa môžu použiť aj na predčasné splatenie pred rokom 2028. Od 1. januára 2021 sa zaviedol nový príspevok založený na nerecyklovanom odpade z plastových obalov.³⁰ Okrem toho EK navrhla 22. decembra 2021 tri nové zdroje príjmov do rozpočtu EÚ: vlastný zdroj systému obchodovania s emisiami, mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach a vlastný zdroj založený na prerozdelených ziskoch veľkých nadnárodných spoločností. 25% príjmov z obchodovania s emisiami v EÚ by malo v rámci vlastného zdroja systému obchodovania s emisiami smerovať do rozpočtu EÚ. Mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach má zdaňovať niektoré skupiny zahraničných výrobkov, ktoré majú vyššiu emisnú stopu ako rovnaké produkty vyrobené v EÚ. Do rozpočtu EÚ by malo byť odvedených 75% z prostriedkov, ktoré krajiny EÚ vyberú v rámci tohto mechanizmu. Vlastný zdroj založený na prerozdelených ziskoch veľkých nadnárodných spoločností má zabrániť vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a zabezpečiť, aby sa zisky zdaňovali tam, kde dochádza k hospodárskej činnosti. Podľa návrhu EK by členské štáty prispeli do rozpočtu EÚ 15% z podielu prerozdelených ziskov.³¹

EÚ sa snaží aj naďalej rozvíjať európske trhy s udržateľným financovaním. S cieľom ďalej plniť tento záväzok sa EK usiluje financovať 30% NGEU prostredníctvom zelených dlhopisov, ktoré majú financovať zelené výdavky národných plánov obnovy a odolnosti. Komisia bude sledovať čisté výnosy zo všetkých zelených dlhopisov a uplatňovať svoj štandardný účtovný systém pri podávaní pravidelných správ o nich. Po splnení míľnikov a cieľov, ktoré si jednotlivé členské štáty vo svojich národných plánoch stanovili, bude EK odvádzať výnosy zo zelených dlhopisov do národných rozpočtov. Členské štáty budú spočiatku financovať investície a reformy zo svojich vnútroštátnych prostriedkov a neskôr dostanú finančné prostriedky z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Dovtedy budú tieto financie uložené na všeobecnom peňažnom účte NGEU.

²⁹EUROPEAN COMMISSION. *EU-Bills*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/eu-bills_en>

³⁰EUROPEAN COMMISSION. *The next generation of EU own resources*. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/revenue/next-generation-eu-own-resources_en>

³¹Tamtiež.

Dohľadom nad platbami bol poverený Európsky dvor audítorov.³² Komisia vydala prvý zelený dlhopis v októbri 2021. Prostredníctvom tohto 15-ročného dlhopisu EK získala 12 miliárd EUR, ďalšou emisiou tohto dlhopisu v januári 2022 získala dodatočných 2,5 miliardy EUR.³³ Okrem zelených dlhopisov vydáva EK aj sociálne dlhopisy prostredníctvom programu SURE. Tento program financuje oblasti zamestnanosti v celej EÚ a jeho hlavnou úlohou je udržanie pracovných miest počas krízy COVID-19. Získané finančné prostriedky sa poskytujú členským štátom prostredníctvom vzájomného financovania (back-to-back funding). V rámci tohto spôsobu financovania vydáva EK dlhopisy a výnosy prenáša priamo na prijímajúcu krajinu za rovnakých podmienok, aké dostala EK (úrokovú sadzbu a dobu splatnosti).³⁴ Po poslednom vyplatení v marci 2022 poskytla EÚ členským štátom 91,8 miliárd EUR vo forme back-to-back úverov. Členské štáty EÚ, ktoré požiadali o využitie finančných prostriedkov z programu SURE, dostali časť alebo celú požadovanú sumu. Ostatné členské štáty môžu stále predkladať žiadosti o finančnú podporu v rámci tohto programu.³⁵

³²EUROPEAN COMMISSION. *COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Next Generation EU - Green Bond Framework*. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/nextgenerationeu_green_bond_framework.pdf>

³³EUROPEAN COMMISSION. *NextGenerationEU Green Bonds*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu-green-bonds_en>

³⁴EUROPEAN COMMISSION. *Back-to-back funding*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/back-back-funding_en>

³⁵EUROPEAN COMMISSION. *SURE*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/funding-mechanisms-and-facilities/sure_en>

2 CIEĽ PRÁCE, METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

Cieľom záverečnej práce je opísať Plán obnovy pre Európu ako hlavný nástroj EÚ v reakcii na krízu spôsobenú ochorením COVID-19, popísať obsah, prípravu a implementáciu Plánu obnovy a odolnosti na Slovensku a poukázať na príležitosti a výzvy, ktoré tento nástroj predstavuje pre samotnú EÚ, ako aj pre Slovenskú republiku. Na dosiahnutie hlavného cieľa práce musíme opísať kľúčové udalosti, ktoré viedli k prijatiu nástroja NGEU a preskúmať problematiku Plánu obnovy pre Európu, rovnako ako problematiku Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu sme si v práci určili nasledujúce parciálne ciele:

- popísanie kľúčových udalostí, ktoré viedli k vzniku a prijatiu Plánu obnovy pre Európu, jeho schvaľovaciu procedúru a postoje jednotlivých členských štátov v negociačnom procese;
- opísanie Plánu obnovy Európskej únie a štruktúry národných plánov obnovy a odolnosti, ako aj kritérií, ktoré museli členské štáty splniť pri tvorbe týchto plánov a prerozdelenia finančných prostriedkov v rámci grantov poskytnutých z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti;
- opísanie Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, kladúc dôraz na jeho hlavné priority a ich komponenty a jeho implementačnú fázu
- prehľad postojov k Plánu obnovy pre Európu a Plánu obnovy a odolnosti Slovenska, s dôrazom na identifikáciu príležitostí a výziev, ktoré tento nástroj predstavuje nie len pre Slovenskú republiku, ale aj pre celú EÚ.

Skúmaným objektom bakalárskej práce je Plán obnovy pre Európu a Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Spracovaniu našej záverečnej práce predchádzalo podrobné naštudovanie danej problematiky z domácich i zahraničných zdrojov. Nakoľko ide o vysoko aktuálnu tému, informácie sme čerpali hlavne z internetových zdrojov a z aktuálneho spravodajstva na domácich i zahraničných portáloch. Informácie k Plánu obnovy pre Európu sme čerpali predovšetkým z oficiálnej stránky Európskej komisie a Rady. Všetky oficiálne informácie týkajúce sa Plánu obnovy a odolnosti SR sú dostupné na jeho hlavnej webovej stránke, ktorá sa priebežne aktualizuje, preto pri spracovaní častí týkajúcich sa Plánu obnovy a odolnosti SR v našej práci využívame primárne tento zdroj.

Samotnej implementácii Plánu obnovy pre Európu sa venuje viacero vedeckých článkov, ktoré môžu byť použité pri detailnejšom spracovaní tejto témy.

Prostredníctvom analýzy a syntézy získaných poznatkov práca v prvej časti objasňuje reakciu Európskej únie na krízu vyvolanú ochorením COVID-19 a proces vzniku Plánu obnovy pre Európu, vrátane postojov jednotlivých členských štátov, a zároveň v krátkosti vysvetľuje stratégiu financovania Plánu obnovy. Metódy analýzy a syntézy boli využité aj v druhej časti práce, ktorá sa zameriava na hlavné piliere Plánu obnovy pre Európu. Ďalej sa zaoberá už samotným Plánom obnovy a odolnosti Slovenska, jeho hlavnými prioritami a kľúčovými komponentmi. Záverečná časť práce využíva metódu analýzy a sústreďuje sa na rozličné postoje k riešenej problematike.

3 PLÁN OBNOVY PRE EURÓPU A PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V úvode tejto kapitoly sa budeme zaoberať objasnením základnej charakteristiky Plánu obnovy a odolnosti Európskej únie. Nasledujúca podkapitola sa bude zaoberať procesom tvorby Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, jeho hlavnými prioritami a ich komponentom. Okrem toho sa zaoberá aj implementačnou fázou Plánu obnovy a odolnosti SR. Záverečná časť sa venuje rôznym postojom k riešenej problematike.

3.1 Charakteristika Plánu obnovy pre Európu

Obmedzenia prijímané s cieľom zamedziť šíreniu vírusu mali za následok spomalenie hospodárskeho rastu v členských krajinách. Reakciou EK na tieto hrozby bolo vypracovanie komplexného plánu obnovy. Plán je navrhnutý s cieľom podporiť európske hospodárstvo, posilniť jeho zelenú a digitálnu transformáciu a dosiahnuť, aby bola Európa spravodlivejšia, odolnejšia a udržateľnejšia pre budúce generácie. Európska komisia navrhla využiť celkový potenciál rozpočtu EÚ na mobilizáciu investícií a presunutie finančnej podpory do kľúčových prvých rokov obnovy. Tieto návrhy sa opierajú o nástroj NGEU a viacročný finančný rámec na roky 2021 - 2027.

Plán obnovy pre Európu predstavuje nový nástroj NGEU, ktorý je súčasťou viacročného finančného rámca na roky 2021 - 2027. Stimulačný balík, ktorý má podporiť obnovu EÚ po kríze spôsobenej ochorením COVID-19, bol prijatý v hodnote 1,8 miliárd EUR v stálych cenách roku 2018 (2,018 miliárd EUR v bežných cenách). Pozostáva z viacročného finančného rámca na roky 2021 - 2027 vo výške 1,074 miliárd EUR v stálych cenách roku 2018 (1,211 miliárd EUR v bežných cenách), ktorý je doplnený nástrojom NGEU vo výške 750 miliárd EUR v stálych cenách roku 2018 (806,9 miliárd EUR v bežných cenách). Jednotlivé hodnoty - v stálych cenách roku 2018 a bežných cenách - predstavujú rovnakú sumu v nominálnom aj reálnom vyjadrení. Rozdiel medzi nimi vyplýva z ročnej úpravy o infláciu. Sumy z roku 2018 nie sú upravené o infláciu a sú užitočné pre porovnanie s bežnými cenami, ktoré nám ukazujú, koľko príjemcovia skutočne dostanú.³⁶ Sumy používané v našom texte sú v uvedené v bežných cenách, pokiaľ

³⁶EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Budget. *The EU budget powering the recovery plan*

nie je uvedené inak.

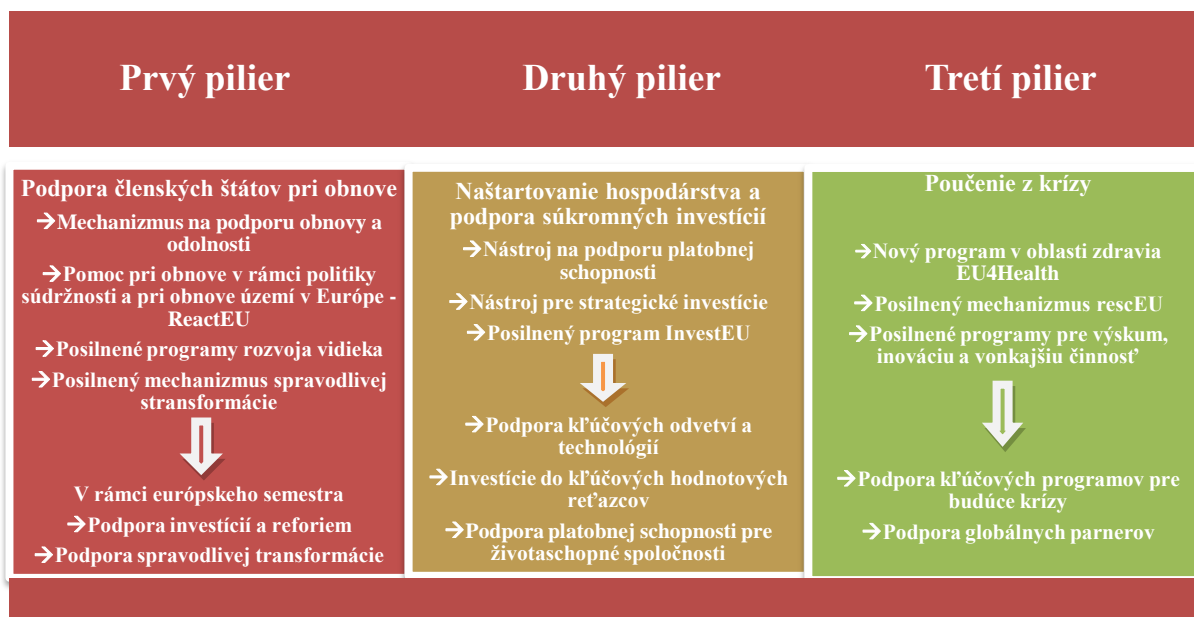
Programy, ktoré sú financované prostredníctvom viacročného finančného rámca sú rozdelené do siedmich výdavkových kategórií rozpočtu, pričom každá z nich sa venuje konkrétnej oblasti politiky. Hoci je NGEU samostatným nástrojom, jeho financovanie prebieha pomocou programov, ktoré sú súčasťou dlhodobého rozpočtu. Preto sa oblasti financovania z viacročného finančného rámca a nástroja NGEU v niekoľkých prípadoch prelínajú. Prerozdelenie finančných prostriedkov v rámci viacročného finančného rámca na roky 2021-2027 a NGEU je uvedené v prílohe č.1.

Čo sa týka samotného európskeho nástroja obnovy NGEU, ide o historicky prvý a jednorazový návrh, ktorým sa EÚ snaží napraviť hospodárske škody, ktoré kríza COVID-19 v členských krajinách spôsobila. Tento nástroj bol schválený vo výške 806,9 miliárd EUR. Na implementáciu nástroja NGEU bolo potrebné, aby všetky členské štáty schválili, v súlade s ich ústavnými požiadavkami, nové rozhodnutie o vlastných zdrojoch. Týmto rozhodnutím splnomocnili EK vypožičať si v mene celej EÚ na kapitálových trhoch potrebné finančné prostriedky.³⁷ Prostredníctvom NGEU sa dočasne zvýši rozpočet EÚ, avšak ide len o dočasné zvýšenie, ktoré slúži výlučne na podporu obnovy členských krajín. Finančné prostriedky z nástroja NGEU sú poskytované v rámci troch pilierov.

for Europe [cit. 2022-04-04]. Dostupné na: <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e0956910-a0c9-11ea-9d2d-01aa75ed71a1>>

³⁷EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Green light from all member states for EU recovery spending*. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na: <<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/05/31/green-light-from-all-member-states-for-eu-recovery-spending/>>

Graf 2: Tri piliere nástroja NextGenerationEU

Prameň: European Commission. THE EU BUDGET POWERING THE RECOVERY PLAN FOR EUROPE. In: *European Commission* [online] [cit. 2022-04-04] Dostupné na: <file:///C:/Users/pc/Downloads/KV0320280ENN.en.pdf>

Prvý pilier sa týka podpory investovania a reforiem členských štátov v rámci krízy. Pri realizácii investícií a reforiem nevyhnutných pre udržateľnú obnovu, podporí členské štáty Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti vo výške 723,8 miliardy EUR. Tento mechanizmus je distribuovaný v grantoch, ktoré budú poskytované vo výške 338 miliárd EUR, a pôžičkách poskytovaných vo výške 385,8 miliárd EUR.³⁸ Súčasťou prvého piliera je aj nová iniciatíva REACT-EU, ktorá poskytne členským štátom navýšenie prostriedkov na podporu súdržnosti s rozpočtom 50,6 miliardy EUR.³⁹ Tieto prostriedky sú k dispozícii od roku 2020. Ich prerozdelenie medzi členské štáty prebehlo podľa nového kľúča na určenie príspevkov, ktorý berie do úvahy dosah krízy na jednotlivé ekonomiky. Hlavnou úlohou iniciatívy REACT-EU je zabezpečiť, že nedôjde k prerušeniu financovania dôležitých opatrení na riešenie krízy a podpory pre najodkázanejšie osoby. Predstavuje podporu pre pracovníkov a malé a stredné podniky, zdravotnícke systémy a zelené a digitálne transformácie naprieč rôznymi odvetviami, od cestovného ruchu až po kultúru. Dodatočné finančné prostriedky sú poskytované aj na podporu zelenej transformácie.

³⁸EUROPEAN COMMISSION. *EU's next long-term budget & NextgenerationEU - Key facts and figures*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/mff_factsheet_agreement_en_web_20.11.pdf

³⁹Tamtiež.

Komisia nimi financuje Fond pre spravodlivú transformáciu a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka.

Druhý pilier je zameraný na naštartovanie hospodárstva EÚ podporou súkromného investovania. Týka sa dočasného kapitálového nástroja na podporu platobnej schopnosti, ktorým sa podporujú podniky, ktoré majú inak životaschopný platobný model, no kríza im platobnú schopnosť obmedzila. Jedným z cieľov tohto nástroja je snaha vyhnúť sa očakávaným nerovnostiam na jednotnom trhu, nakoľko niektoré členské štáty nemusia disponovať dostatočnými rozpočtovými prostriedkami na to, aby mohli poskytnúť dostatočnú podporu podnikom, ktoré to potrebujú. Zavedený do praxe bol v roku 2020 s rozpočtom vo výške približne 31 miliárd EUR s cieľom uvoľniť 300 miliárd EUR na podporu platobnej schopnosti.⁴⁰ Komisia navrhla aj modernizáciu hlavného investičného programu InvestEU v záujme zlepšenia pripravenosti programu na hospodársku a sociálnu krízu. Aby sa zohľadnili vyššie celkové investičné potreby a rizikovejšie prostredie, bolo potrebné zvýšiť pôvodné finančné krytie pre InvestEU. Novým návrhom sa tento program rozšíril aj v rozsahu jeho pôsobnosti a vznikol piaty segment, ktorý sa nazýva Nástroj pre strategické investície a slúži na pokrývanie potrieb európskeho hospodárstva v budúcnosti a na získanie a udržanie strategickej autonómie v dôležitých oblastiach.⁴¹

Tretí pilier sa zaoberá hlavne snahou o ponaučenie z tejto krízy. Hlavnou iniciatívou EK bolo vytvorenie nového samostatného programu EU4Health s rozpočtom vo výške 5,4 miliardy EUR.⁴² Hlavou úlohou tohto programu je investovanie do oblasti zdravia, konkrétne do prevencie a pripravenosti na krízy, zaobstarania dôležitých liekov a vybavenia, a to nie len z krátkodobého, ale aj z dlhodobého hľadiska. Okrem toho boli posilnené aj ďalšie kľúčové programy ako rescEU, Horizont Európa, ale aj Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce a nástroj humanitárnej pomoci.⁴³ Jednotlivé oblasti financovania z nástroja NGEU sú uvedené v prílohe č. 2.

⁴⁰EUROPEAN COMMISSION. *Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0456&from=EN>>

⁴¹LANOO, Rony. *Stanovisko*. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na: <<https://webapi2016.eesc.europa.eu/v1/documents/EESC-2020-02866-00-00-AC-TRA-SK.docx/content>> s. 5-6.

⁴²EUROPEAN COMMISSION. *EU4Health 2021-2027*. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/health/funding/eu4health-2021-2027-vision-healthier-european-union_en>

⁴³EUROPEAN COMMISSION. *Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0456&from=EN>>

3.2 Štruktúra národných plánov obnovy a odolnosti a prerozdelenie finančných prostriedkov

Na čerpanie finančných prostriedkov z plánu obnovy musí každý členský štát predstaviť svoj vlastný národný plán obnovy a odolnosti, ktorý má obsahovať opis hlavných výziev, reforiem a investícií, spôsob implementácie a celkový vplyv plánu na domácu ekonomiku. Tieto plány sa preskúmajú v roku 2022 a schvália kvalifikovanou väčšinou v Rade na návrh EK. Tvorba jednotlivých národných plánov obnovy a odolnosti sa musela riadiť striktnými pravidlami, ktoré stanovilo nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti 2021/241 z 12. februára 2021.⁴⁴ Medzi tieto kritériá patrí aj vyčlenenie minimálne 37% celkových pridelených prostriedkov pre oblasť klímy a environmentálnej udržateľnosti a minimálne 20% celkových pridelených prostriedkov na výdavky v digitálnej oblasti.⁴⁵ K nariadeniu Parlamentu a Rady vydala Komisia dva dokumenty obsahujúce špecifické usmernenia pre členské štáty pri tvorbe ich národných plánov obnovy a odolnosti. Členské štáty mali predložiť svoje národné plány obnovy a odolnosti spolu s národným programom reforiem do 30. apríla 2021.

Čo sa týka štruktúry národných plánov obnovy a odolnosti, obsahujú štyri kapitoly. V prvej kapitole *Všeobecné ciele a súdržnosť plánu* členské štáty opisujú plán ako celok, hlavné výzvy, ktorým čelia a ako ich plánujú riešiť. Hlavné oblasti týchto výziev sú:

1. Zelený prechod/Zelená ekonomika;
2. Digitálna transformácia;
3. Inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast vrátane hospodárskej súdržnosti, pracovných miest, konkurencieschopnosti, výskumu, vývoja a inovácií a dobre fungujúceho jednotného trhu so silnými malými a strednými podnikmi;
4. Sociálna a územná súdržnosť;
5. Zdravie a hospodárska, sociálna a inštitucionálna odolnosť, a to aj s ohľadom na zvýšenie pripravenosti a reakcií na krízy, a

⁴⁴PLÁN OBNOVY. *Otázky a odpovede.* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/otazky-a-odpovede/>>

⁴⁵EUROPEAN PARLIAMENT - COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Regulation (EU) 2021/241 of the European Parliament and of the Council of 12 February 2021 establishing the Recovery and Resilience Facility* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0241&qid=1649705861733&from=SK>>

6. Politiky pre budúcu generáciu, deti a mládež vrátane vzdelávania a zručností.⁴⁶

Táto kapitola je zameraná aj na prepojenie plánu obnovy a odolnosti s európskym semestrom.⁴⁷ Členské štáty by mali poskytnúť podrobné vysvetlenie, ako sa výzvy identifikované v odporúčaniach Rady pre jednotlivé krajiny riešia ich navrhovanými opatreniami. Mali by sa zamerať hlavne na cykly semestra 2019 a 2020. Krajiny eurozóny by mali vysvetliť, či sú ich plány obnovy a odolnosti v súlade s výzvami uvedenými v odporúčaní Rady o hospodárskej politike eurozóny. Národné plány obnovy a odolnosti sa musia sústrediť aj na rodovú rovnosť a rovnaké príležitosti pre všetkých. Úlohou členských štátov je vysvetliť, ako boli tieto ciele začlenené do plánu a ako navrhované reformy a investície prispievajú k prekonaniu týchto výziev.

Druhá kapitola *Opis reforiem a investícií* sa má zaoberať každou zložkou plánu obnovy a odolnosti osobitne. Každá z priorit plánu obnovy a odolnosti sa skladá z tematických komponentov. Tie v sebe zahŕňajú reformy a investície, pre ktoré sú stanovené osobitné míľniky a ciele. V tejto kapitole sa nachádza jedenásť podkapitol, zameraných na opis komponentu, hlavných výziev a cieľov, popis reforiem a investícií v danom komponente, otvorenú strategickú autonómiu a otázky bezpečnosti, zelený a digitálny rozmer komponentu, súvisiace cezhraničné a medzinárodné projekty, uplatňovanie zásady „výrazne nenarušiť“⁴⁸, jednotlivé míľniky, ciele a časový rozvrh, financovanie a náklady a odôvodnenie žiadosti o úver (ak sa uplatňuje).⁴⁹

V tretej kapitole *Komplementárnosť a implementácia plánu* členské štáty musia zdôvodniť splnenie kritérií pre plán obnovy a odolnosti a zároveň preukázať prepojenie národného plánu s inými príslušnými plánmi, najmä čo sa týka oblasti energetiky a klímy, partnerskými dohodami alebo inými relevantnými vnútroštátnymi politikami a stratégiami. V tejto časti taktiež členské štáty uvedú žiadosť o predbežné financovanie, ak oň chcú požiadať. Čo sa týka procesu implementácie, hlavným bodom je objasniť, ako plánujú jednotlivé reformy a investície zrealizovať. Členské štáty musia podrobne opísať

⁴⁶EUROPEAN COMMISSION. *Commission Staff Working Document GUIDANCE TO MEMBER STATES RECOVERY AND RESILIENCE PLANS*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf>

⁴⁷Európsky semester je cyklus koordinácie hospodárskych a fiškálnych politik, politiky zamestnanosti a sociálnej politiky v rámci EÚ, ktorý sa zameriava na 6-mesačné obdobie od začiatku každého roka.

⁴⁸Podľa zásady „výrazne nenarušiť“ by žiadne opatrenie, zahrnuté v pláne obnovy a odolnosti, nemalo mať za následok výrazné narušenie plnenia environmentálnych cieľov a táto zásada sa musí vzťahovať na každé jedno opatrenie plánu.

⁴⁹EUROPEAN COMMISSION. *Commission Staff Working Document GUIDANCE TO MEMBER STATES RECOVERY AND RESILIENCE PLANS*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf>

inštitucionálnu povahu plánu, ako aj rozhodovací proces, ktorý viedol k jeho prijatiu, vrátane zhrnutia konzultačného procesu s miestnymi a regionálnymi orgánmi. Dôležitým aspektom tretej kapitoly je aj vysvetlenie systému kontroly a auditu. Je potrebné zadefinovať spôsob, akým budú členské štáty kontrolovať využívanie finančných prostriedkov poskytnutých v rámci plánu, ako zamedzia korupcii, podvodom a konfliktom záujmov a ako zabránia dvojitému financovaniu z iných programov Únie. Dôležité je opísať štruktúru a fungovanie vnútroštátnych kontrolných systémov a akýchkoľvek ďalších opatrení, ako sú napríklad plány auditu. Komisia radí uviesť aj náčrt plánovanej národnej komunikačnej stratégie, ktorou sa má zabezpečiť informovanosť verejnosti o pláne obnovy a odolnosti

Posledná, štvrtá kapitola hovorí o *celkovom vplyve* plánu obnovy a odolnosti. Od členských štátov sa vyžaduje, aby podali správu o makroekonomickom, sociálnom a inštitucionálnom vplyve plánu a vypracovali prehľad o kvalitatívnom a kvantitatívnom vplyve plánu, ako aj tabuľku o investičnom základe, v ktorej členské štáty poskytnú informácie o svojej predchádzajúcej úrovni verejných investícií.⁵⁰

V prípade akýchkoľvek otázok týkajúcich sa plánu obnovy a odolnosti sa mohli členské štáty obrátiť na špeciálnu pracovnú skupinu pre obnovu a odolnosť (RECOVER)⁵¹, ktorá bola zriadená v rámci Generálneho sekretariátu EK. Hlavnou úlohou skupiny je riadenie implementácie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a koordinácia európskeho semestra. RECOVER úzko spolupracuje s Generálnym riaditeľstvom EK pre hospodárske a finančné záležitosti, spoločne s ktorým pomáha členským štátom pri vypracúvaní ich plánov obnovy a odolnosti. Dohliada na to, aby národné plány boli v súlade s regulačnými požiadavkami stanovenými v právnych predpisoch a aby navrhované reformy a investície plnili ciele stanovené EÚ.⁵²

Podľa oficiálnej stránky EK predložilo svoje národné plány obnovy a odolnosti 26 členských krajín. Jedinou krajinou, ktorá svoj národný plán obnovy a odolnosti zatiaľ nepredložila je Holandsko.⁵³ Rovnako sú na oficiálnej stránke EK dostupné informácie o predbežnej alokácii finančných prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy

⁵⁰EUROPEAN COMMISSION. *Commission Staff Working Document GUIDANCE TO MEMBER STATES RECOVERY AND RESILIENCE PLANS*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf>

⁵¹Z anglického The Recovery and Resilience Task Force, skrátene RECOVER

⁵²EUROPEAN COMMISSION. *Recovery and Resilience Task Force*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/departments/recovery-and-resilience-task-force_en>

⁵³EUROPEAN COMMISSION. *Recovery and Resilience Facility*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en#national-recovery-and-resilience-plans

a odolnosti pre členské krajiny. Tieto prostriedky majú byť poskytované prostredníctvom grantov, na ktoré EÚ vyčlenila 338 miliárd EUR v bežných cenách.⁵⁴ Prerozdelenie finančných prostriedkov z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti medzi jednotlivé členské štáty je uvedené v prílohe č.3. Najviac finančných prostriedkov v rámci grantov dostane Španielsko a Taliansko, ktoré boli krízou COVID-19 postihnuté najviac, čo sa odráža aj na výške finančnej pomoci. Najmenej finančných prostriedkov vo forme grantov sa poskytne Malte a Luxembursku. Okrem grantov sa budú finančné prostriedky z Mechanizmu pre podporu obnovy a odolnosti poskytovať aj prostredníctvom pôžičiek. Členské štáty môžu v rámci predloženia svojho plánu obnovy a odolnosti požiadať o pôžičku v hodnote až 6,8% svojho hrubého národného dôchodku (HND) za rok 2019.⁵⁵ Pôžičky sa budú poskytovať v hodnote 385,5 miliárd EUR v bežných cenách.⁵⁶

3.3 Plán obnovy a odolnosti Slovenska

Slovenská ekonomika klesla v roku 2020 v dôsledku krízy COVID-19 o 5,2%.⁵⁷ Rovnako kríza spôsobila aj najrýchlejší krátkodobý nárast nezamestnanosti od roku 2009. Hrubý dlh verejnej správy vzrástol v roku 2020 na 59,7 % hrubého domáceho produktu (HDP), čím presiahol všetky sankčné pásma dlhovej brzdy ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Ani v roku 2021 sa Slovensku nepodarilo naplniť strednodobý rozpočtový cieľ, výpadok daňovo-odvodových príjmov a fiškálne náklady opatrení na stabilizáciu slovenskej ekonomiky spôsobili nárast deficitu verejnej správy na 6,2% HDP, čím prekročil maastrichtskú hranicu, ktorá predstavuje 3% HDP. V prípade dlhu verejnej správy sa rovnako prekročila stanovená hranica 60% HDP.⁵⁸ Prípravy národného plánu obnovy a odolnosti sa preto na Slovensku začali už v lete roku 2020. V súvislosti s plánom obnovy a odolnosti bola na Slovensku vytvorená Národná implementačná a koordinačná agentúra (NIKA). Táto agentúra vznikla na Ministerstve financií SR (MF SR), no

⁵⁴EUROPEAN COMMISSION. *Recovery and Resilience Facility – Grants allocation per Member State*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/recovery_and_resilience_facility_.pdf>

⁵⁵Tamtiež.

⁵⁶EUROPEAN COMMISSION. *EU's next long-term budget & NextgenerationEU - Key facts and figures*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/mff_factsheet_agreement_en_web_20.11.pdf>

⁵⁷PLÁN OBNOVY. *PLÁN OBNOVY cestovná mapa k lepšiemu Slovensku*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1019/kompletny-plan-obnovy.pdf>>

⁵⁸Tamtiež.

v implementačnej fáze bola presunutá pod Úrad vlády SR. NIKA je zodpovedná za všetky činnosti spojené s implementáciou plánu obnovy voči vláde SR a Európskej komisii, a rovnako je aj jednotným kontaktným bodom pre komunikáciu s Komisiou. Jej úlohou je vykonávať kontroly, monitorovať a hodnotiť stav a výsledky implementácie a poskytovať tieto údaje EK, riadiť finančné toky medzi Slovenskom a EÚ, ako aj medzi subjektmi zapojenými do plánu obnovy a v neposlednom rade aj predkladať žiadosti o vyplatenie finančného príspevku EK a následné prijatie príspevku na osobitný účet vedený v Štátnej pokladnici.⁵⁹

MF SR zabezpečovalo celkovú koordináciu prípravy Plánu obnovy a odolnosti, za obsah jednotlivých komponentov boli zodpovedné príslušné ministerstvá. MF SR rokovalo s predsedami samosprávnych krajov, či zástupcami občianskych organizácií ohľadom kľúčových oblastí, ktoré sa mali financovať prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti. Diskusia s predsedami samosprávnych krajov sa venovala predovšetkým oblastiam ako sú sociálne služby a dlhodobá starostlivosť, modernizácia železníc či daňový mix. Združenie samosprávnych krajov Slovenskej republiky predstavilo ministerstvu štyri základné priority, ktorým by sa malo venovať. Týkali sa najmä rozšírenia kapacít zariadení sociálnych služieb, modernizácii stredných škôl, obnovy kultúrnych pamiatok a rekonštrukcie ciest druhej a tretej triedy. Rokovanie so zástupcami občianskych organizácií sa venovalo viac procesu zapracovania pripomienok a zapájania odbornej verejnosti do príprav a implementácie Plánu obnovy.⁶⁰

15. decembra 2020 sa uskutočnila celodenná verejná online diskusia, na ktorej slovenskí odborníci diskutovali o prioritách Plánu obnovy a odolnosti SR.⁶¹ Hoci MF SR považovalo túto diskusiu za úspešnú, pre veľkú časť odbornej a širokej verejnosti nepredstavovala dostatočnú mieru zapojenia sa do tvorby plánu. Podľa oficiálnej webovej stránky Plánu obnovy a odolnosti SR bolo usporiadaných niekoľko rokovaní s kľúčovými partnermi či diskusií s verejnosťou, bližší pohľad však ukazuje, že údajné diskusie tvoria hlavne vystúpenia ministra financií v televíznych reláciách.⁶² Po skončení odborných

⁵⁹KNOWWW. *Národná implementačná a koordinačná autorita - NIKA (Časť 4.3.2)*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://knowww.eu/nodes/6087c7c9c59fca000913eab5>>

⁶⁰MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Rokovania k Plánu obnovy pokračujú*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/rokovania-k-planu-obnovy-pokracuju.html>>

⁶¹MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Verejná diskusia k Plánu obnovy*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/verejna-diskusie-k-planu-obnovy.html>>

⁶²VANČO, Martin. *Ministerstvo financií pri pláne obnovy diskusiu len predstiera*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.trend.sk/trend-archiv/ministerstvo-financii-pri-plane-obnovy-diskusiu-len-predstiera>>

panelových diskusií predstavil bývalý minister financií Eduard Heger päť oblastí slovenského Plánu obnovy a odolnosti. V zmysle usmernení EK sa najviac finančných prostriedkov vyčlenilo pre oblasť Zelenšie a čistejšie Slovensko. V tejto oblasti bola naplánovaná reforma a podpora obnoviteľných zdrojov, zelená obnova budov, modernizácia železníc a dekarbonizácia priemyslu s podporou alternatívnych palív. Druhou oblasťou je Zdravý život pre každého, v rámci ktorej sa zainvestuje do nemocničnej siete a jej reforiem, dostupnej rýchlej prvej pomoci, podpory duševného zdravia a rozšírenia sociálnych a zdravotných služieb pre seniorov. Tretia oblasť Efektívny štát a digitalizácia je zameraná hlavne na reformu justície, zlepšenie podnikateľského prostredia, opatrenia proti korupcii a digitalizáciu verejnej správy. Oblasť Lepšie vzdelanie pre každého má podporiť predškolské a celoživotné vzdelávanie, skvalitniť vysoké školstvo a digitalizovať školstvo. Posledná oblasť Konkurencieschopné a inovatívne Slovensko sa zameriava na investície do vedy, výskumu a inovácií, či na novú stratégiu udržania a lákania mozgov a reformy v oblasti riadenia vedy, výskumu a inovácií.⁶³

Po ôsmich mesiacoch príprav bol Plán obnovy a odolnosti SR predložený do medzirezortného pripomienkového konania. V rámci tohto konania sa k jednotlivým reformám a investíciám mohli vyjadriť všetky pripomienkujúce subjekty vrátane verejnosti. V predložennom pláne boli dodržané požiadavky EÚ na vyčlenenie 37% alokácie práve na zelenú transformáciu a 20% alokácie na digitálnu transformáciu.⁶⁴

Slovensko poslalo svoj národný plán obnovy a odolnosti 28. apríla 2021 Európskej Komisii ako jedna z prvých členských krajín. Vo finálnej verzii plánu bolo na zelené témy vyčlenených až 43% celkovej alokácie a na digitálnu transformáciu 21% celkovej alokácie. Plán obnovy a odolnosti vychádzal z Programového vyhlásenia vlády, Národného programu reforiem a spomínaných odporúčaní EK.⁶⁵ 16. júna 2021 bol slovenskou vládou schválený zákon o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. Zákon upravuje finančné vzťahy pri vykonávaní tohto mechanizmu, spôsob poskytovania a používania prostriedkov mechanizmu, práva a povinnosti osôb v súvislosti s vykonávaním plánu obnovy, zodpovednosť za porušenie podmienok pri poskytovaní prostriedkov mechanizmu a pôsobnosť orgánov verejnej moci pri vykonávaní plánu obnovy. Rovnako zákon definuje

⁶³MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Verejná diskusia k Plánu obnovy*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/verejna-diskusie-k-planu-obnovy.html>>

⁶⁴MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Plán obnovy putuje do pripomienkového konania*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/plan-obnovy-putuje-do-pripomienkoveho-konania.html>>

⁶⁵PLÁN OBNOVY. *Slovensko zasiela Európskej komisii ambiciózný Plán obnovy a odolnosti SR*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/aktuality/slovensko-zasiela-europskej-komisii-ambiciozny-plan-obnovy-a-odolnosti-sr/>>

aj úlohy, kompetencie a zodpovednosti NIKA.⁶⁶

Európska komisia vydala 21. júna 2021 pozitívne hodnotenie Plánu obnovy a odolnosti Slovenska. Komisia ocenila najmä vyššiu alokáciu na zelenú transformáciu a digitálnu transformáciu ako požadované minimum. Taktiež vyzdvihla prístup Slovenska počas konzultačného procesu, najmä čo sa týka zapojenia odbornej a širokej verejnosti pri vypracovávaní plánu.⁶⁷ Plán obnovy a odolnosti Slovenska sa týmto dostal do implementačnej fázy a presunul sa pod Úrad vlády SR. Zároveň bola zriadená Strategická rada premiéra pre Plán obnovy a odolnosti, ktorej hlavnou úlohou je predkladanie strategických odporúčaní v súvislosti s implementáciou plánu.⁶⁸ Okrem Strategickkej rady bola zriadená aj Rada vlády Slovenskej republiky pre Plán obnovy a odolnosti Slovenska, ktorá predstavuje odborný, poradný a konzultačný orgán vlády pre otázky týkajúce sa vykonávania plánu a zabezpečuje partnerský dialóg s NIKA.⁶⁹

3.4 Finálna verzia Plánu obnovy a odolnosti Slovenska

Slovensko postavilo svoj plán obnovy na globálnej vízii Slovenska ako inovatívnej ekonomiky, ktorá je motorom udržateľného ekonomického rastu a rovnako aj zárukou úspešného zvládnutia zelenej a digitálnej transformácie. Cieľové oblasti plánu boli vybraté na základe výsledkov Slovenska oproti priemeru EÚ, ako aj podľa spoločných európskych priorít a zohľadňujú kľúčové oblasti, v ktorých slovenská ekonomika zaostáva. Komisia opakovane odporúča Slovensku zamerať sa na reformy v oblastiach vzdelávania, vedy, výskumu a inovácií a zdravia. Na druhej strane efektívna verejná správa a digitalizácia a zelená ekonomika patria k faktorom, ktoré pozitívne ovplyvňujú kvalitu života a environmentálnu udržateľnosť.⁷⁰ Slovensko dostane prostredníctvom grantov približne 6,3 miliárd EUR. Celkovú výšku financií poskytnutých v rámci Plánu obnovy určuje podrobnejšie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady. V tomto nariadení sa nachádza presná metodika výpočtu maximálneho finančného príspevku pre každý členský štát.

⁶⁶PLÁN OBNOVY. *Vláda schválila zákon o pláne obnovy*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/aktuality/vlada-schvalila-zakon-o-plane-obnovy/>>

⁶⁷PLÁN OBNOVY. *Slovenský plán obnovy má silný reformný náboj, píše Európska komisia vo svojom hodnotení*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/aktuality/slovensky-plan-obnovy-ma-silny-reformny-naboj-pise-europska-komisia-vo-svojom-hodnoteni/>>

⁶⁸TASR. *Strategická rada premiéra pre plán obnovy má dvoch nových členov*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na : <<https://www.teraz.sk/slovensko/novymi-clenmi-strategickej-rady-premi/621231-clanok.html>>

⁶⁹PLÁN OBNOVY. *Štatút Rady vlády pre Plán obnovy a odolnosti SR*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1233/statut_rada_vlady_pre_poo.pdf>

⁷⁰PLÁN OBNOVY. *PLÁN OBNOVY cestovná mapa k lepšiemu Slovensku*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1019/kompletny-plan-obnovy.pdf>>

Celková alokácia sa skladá z dvoch častí. Prvá časť predstavuje 70% maximálneho finančného príspevku, ktorý sa vypočíta na základe počtu obyvateľov, prevrátenej hodnoty HDP na obyvateľa a relatívnej miery nezamestnanosti v danom členskom štáte. Zvyšných 30% maximálneho finančného príspevku sa dopočíta až v roku 2022. Preto je suma 6 miliárd EUR približná.⁷¹

Finančná pomoc poskytnutá Slovensku sa uskutoční prostredníctvom 58 investícií a 58 reforiem. Tieto reformy a investície sú rozdelené do 18 komponentov, ktoré spadajú pod určitú prioritu. Čo sa týka míľnikov a cieľov, Slovensko predstavilo vo svojom pláne obnovy 97 míľnikov a 99 cieľov, ktoré chce v priebehu nasledujúcich rokov dosiahnuť.⁷² Údaje o finančných prostriedkoch, ktoré boli Slovensku poskytnuté v rámci Plánu obnovy a odolnosti a ich alokácia medzi päť hlavných priorít sú zobrazené v prílohe č.4.

Reformy a investície prvej priority - *Zeleného Slovenska* - reagujú prevažne na ciele EÚ dosiahnuť uhlíkovú neutralitu do roku 2050 a redukciu skleníkových plynov do roku 2030 znížením emisií o 55% v porovnaní s rokom 1990. Investície do podpory výstavby nových kapacít obnoviteľných zdrojov energií a do modernizácie existujúcich kapacít majú prispieť k znižovaniu uhlíkovej náročnosti energetiky. Energetickú hospodárnosť, kvalitu ovzdušia a adaptáciu na zmenu klímy má zabezpečiť výstavba nových úsporných verejných budov nemocníc a škôl a obnova existujúcich budov vo verejnom aj súkromnom vlastníctve. Rovnako sú súčasťou tejto priority aj investície do ekologickej dopravy, najmä do rekonštrukcie železníc a výstavby nových cyklotrás. Investície sa týkajú aj prepravy tovaru, ktorý sa má vo väčšom množstve prepravovať pomocou ekologickejšej intermodálnej dopravy, čím sa výrazne zníži produkcia oxidu uhličitého v sektore dopravy. Nakoľko na Slovensku produkuje najviac emisií priemysel, jeden z komponentov tejto priority je zameraný práve na dekarbonizáciu priemyslu. Zavádzaním inovácií do priemyselných procesov, výmenou technológií, zvýšeným využívaním najlepšie dostupných techník či prechodom na čistejšie spôsoby výroby energie a produktov chce Slovensko znížiť emisie skleníkových plynov v priemyselnom odvetví. Čo sa týka zvýšenia odolnosti ekosystémov ako reakcie na zmenu klímy, Slovensko plánuje rozšíriť bezzásahové časti chránených území a národných parkov s najvyšším stupňom ochrany. Podpora prirodzených biotopov má zabezpečiť odolnejšie lesné ekosystémy, ktoré prispjú

⁷¹PLÁN OBNOVY. *Otázky a odpovede*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/otazky-a-odpovede/>>

⁷²EUROPEAN COMMISSION. *Summary of the assessment of the Slovak recovery and resilience plan*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/sk_rrp_summary.pdf>

k väčšej biodiverzite, zmierneniu zmeny klímy a uhlíkovej neutralite.⁷³

Jedným zo zdrojov ekonomického zaostávania Slovenska je aj kvalita ľudského kapitálu. Zlepšenie výsledkov vzdelávania na Slovensku pomôže urýchliť ekonomický rast a konvergenciu Slovenska k priemeru EÚ. Slovensko sa v rámci priority *Vzdelávanie* snaží znížiť podiel žiakov, ktorí nedosahujú ani základnú úroveň vzdelania a podporiť rovnosť príležitostí vo vzdelávaní. Rovnako sa snaží zvýšiť podiel detí v predškolskom veku, ktoré sa zúčastňujú na predprimárnom vzdelávaní, podporovať vzdelávanie zdravotne a sociálne znevýhodnených detí a prispôbiť vzdelávanie individuálnym potrebám každého dieťaťa. Investovať sa bude aj do debarierizácie školských budov na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému. Naplánovaná je reforma obsahu a formy vzdelávania, s čím je priamo spojená aj kvalitná príprava učiteľov na tieto zmeny. Investovať sa bude prevažne do dobudovania školskej infraštruktúry a do digitalizácie škôl. Posledný komponent je zameraný na zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl. V súvislosti s touto výzvou sú naplánované reformy v oblasti financovania vysokých škôl, vrátane zavedenia výkonnostných zmlúv, zavedenie systému periodického hodnotenia vedeckého výkonu, reforma riadenia vysokých škôl či nový prístup k akreditácii vysokoškolského vzdelávania. Dlhodobým cieľom Slovenska je, aby sa aspoň jedna slovenská vysoká škola umiestnila medzi TOP500 vysokými školami sveta v renomovaných akademických rebríčkoch.⁷⁴

Financovanie priority *Veda, výskum a inovácie* má za úlohu podporiť kvalitnejší výskum, zabezpečiť spoluprácu Slovenska so súkromným sektorom, zahraničnými výskumníkmi, ale aj spoluprácu medzi kvalitnými tímami navzájom, a tým podporiť vyššiu konkurencieschopnosť slovenských podnikov. Investovať sa bude do podpory medzinárodnej spolupráce a zapájania sa do projektov Horizont Európy a Európskeho inovačného a technologického inštitútu. Okrem toho má posilnenie financovania výskumu, vývoja a inovácií podporiť aj zelenú a digitálnu transformáciu. Tejto priority sa týka aj lákanie a udržanie talentov. Prostredníctvom tohto komponentu sa majú aktívne motivovať vysokokvalifikovaní experti zo zahraničia, študenti, či podnikatelia, ale aj Slováci žijúci v zahraničí k príchodu na Slovensko. Dlhodobým cieľom v tejto oblasti je zvýšiť podiel vysokokvalifikovaných ľudí na celkovom počte pracujúcich ľudí na Slovensku z 0,5% na 1% a vyrovnáť bilanciu odchádzajúcich a prichádzajúcich študentov na slovenské vysoké

⁷³PLÁN OBNOVY. *PLÁN OBNOVY cestovná mapa k lepšiemu Slovensku*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1019/kompletny-plan-obnovy.pdf>>

⁷⁴PLÁN OBNOVY. *Kvalitné vzdelávanie*. [cit. 2022-04-06]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/kompletny-plan-obnovy/kvalitne-vzdelavanie/>>

školy.⁷⁵

Aj v oblasti zdravotníctva Slovensko zaostáva za inými členskými štátmi EÚ, dokonca aj za svojimi regionálnymi susedmi a kríza tieto nedostatky ešte viac zvýraznila. Pre dosiahnutie modernej a dostupnej zdravotnej starostlivosti je kľúčové vytvorenie efektívnej siete nemocníc, ktorá zabezpečí kvalitnú zdravotnú starostlivosť. Na Slovensku je síce ústavná zdravotná starostlivosť geograficky dostupná, no nemocnice medzi sebou zaostávajú v kvalite zdravotnej starostlivosti. Pre naplnenie cieľov priority *Zdravotníctvo* sú vyčlenené investície hlavne do digitalizácie zdravotníctva, výstavby novej siete nemocníc a staníc záchranej zdravotnej služby, či do podpory otvárania nových ambulancií primárnej starostlivosti v nedostatkových oblastiach. V súvislosti so zdravotníctvom a krízou COVID-19 sa čoraz častejšie diskutuje o téme duševného zdravia a dôsledkov jeho zanedbávania. Aj na Slovensku malo zavedenie reštriktívnych opatrení, ako zákaz vychádzania či povinná karanténa, negatívny vplyv na duševné zdravie občanov. Jedným z cieľov Plánu obnovy a odolnosti je preto aj zmodernizovanie systému psychiatrickej a psychologickkej zdravotno-sociálnej starostlivosti, posilnenie podpory duševného zdravia a prevencie porúch, a celkové zvýšenie dostupnosti zdravotno-sociálnej starostlivosti. V Pláne obnovy a odolnosti sa Slovensko chce sústrediť na reformovanie dlhodobej a paliatívnej starostlivosti, ku ktorému sa vláda SR zaviazala už vo svojom Programovom vyhlásení na roky 2020-2024. Cieľom je pripraviť Slovensko na rýchle starnutie obyvateľstva zabezpečením kvalitnej a dostupnej podpory ľudí s potrebou dlhodobej a paliatívnej starostlivosti.⁷⁶

V rámci priority *Digitálna transformácia* patrí medzi hlavné ciele Slovenska rozvoj digitálnych zručností obyvateľov, budovanie inovatívneho prostredia, efektívnejšie využívanie technologických inovácií a posilnenie digitálnych procesov v štátnej správe. Slovensko sa v oblasti digitálnej konkurencieschopnosti nachádza za priemerom EÚ. Plán obnovy sa preto zameria na vytvorenie podmienok pre digitálnu transformáciu slovenskej ekonomiky. Nutným predpokladom pre dosiahnutie tohto cieľa je rozvoj elektronickej verejnej správy (eGovernment), ktorá má poskytovať služby občanom a podnikateľom. Hlavným cieľom je zvýšenie počtu používateľov digitálnych služieb štátu rovnako ako spokojnosť používateľov s týmito službami. Táto priorita sa zameriava aj na oblasti kybernetickej bezpečnosti, hlavne na zvýšenie dôvery občanov Slovenska v digitalizáciu

⁷⁵PLÁN OBNOVY. *Veda, výskum a inovácie*. [cit. 2022-04-06]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/kompletny-plan-obnovy/veda-vyskum-inovacie/>>

⁷⁶PLÁN OBNOVY. *PLÁN OBNOVY cestovná mapa k lepšiemu Slovensku*. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1019/kompletny-plan-obnovy.pdf>>

a dostupné digitálne zručnosti nie len pre žiakov a študentov škôl, ale aj pre zamestnancov v priemysle a verejnej správe, či seniorov. Podnikateľské prostredie na Slovensku sa má zlepšiť znížením nadmerného administratívneho a regulačného zaťaženia podnikateľov. Rovnako sa má zjednodušiť a zrýchliť aj proces verejného obstarávania. Medzi najvýznamnejšiu reformu v oblasti digitalizácie patrí reforma súdnej mapy. Jej hlavným cieľom je zavedenie špecializácie sudcov, čím sa vytvorí priestor pre kvalitnejšie a rýchlejšie rozhodnutia súdov. Reformou sa má začať aj boj proti korupcii a posilňovanie integrity a nezávislosti súdnictva. Okrem reformy justície sa má na boj s korupciou a praním špinavých peňazí zamerať aj samostatný komponent tejto priority. Jeho úlohou je zaviesť efektívne finančné vyšetrowanie a znížiť mieru nedôvery v políciu jej modernizáciou, digitalizáciou aj prostredníctvom zvýšenej miery odhalenej trestnej činnosti a poskytovaním pomoci obetiam trestných činov. Reformy a investície v oblastiach fiškálnej a dôchodkovej politiky či riadenia verejných financií majú zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií a dôchodkového systému.⁷⁷

3.5 Implementačná fáza Plánu obnovy a odolnosti Slovenska

Súčasťou slovenského Plánu obnovy a odolnosti bola aj žiadosť o predbežné financovanie z pridelených finančných prostriedkov. Pre povolenie na využívanie finančných prostriedkov určených na podporu a odolnosť bolo potrebné schválenie Rady. 13. júla 2021 prijali ministri hospodárstva a ministri financií EÚ prvý súbor vykonávacích rozhodnutí Rady o schválení národných plánov obnovy a odolnosti. Rozhodnutie sa týkalo Belgicka, Dánska, Francúzska, Grécka, Lotyšska, Luxemburska, Nemecka, Portugalska, Rakúska, Slovenska, Španielska a Talianska. Toto rozhodnutie umožňuje členským štátom podpisovať dohody o grantoch a pôžičkách, ktoré im umožnia predbežné financovanie až do výšky 13%.⁷⁸ V priebehu ďalších týždňov sa začal proces prípravy implementácie plánu obnovy a odolnosti. Sekcia plánu obnovy sa od 1. augusta 2021 oficiálne presunula spod MF SR pod Úrad vlády SR. Okrem toho prebiehala aj príprava metodiky, tzv. systému implementácie. Všetky rezorty a ostatné orgány štátnej správy, ktoré sú do Plánu obnovy

⁷⁷PLÁN OBNOVY. *Efektívna verejná správa a digitalizácia*. [cit. 2022-04-07]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/kompletny-plan-obnovy/efektivna-verejna-sprava-a-digitalizacia/>>

⁷⁸EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council gives green light to first recovery disbursements*. [cit. 2022-04-07]. Dostupné na: <<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/07/13/council-gives-green-light-to-first-recovery-disbursements/?fbclid=IwAR0vijgV3FIsmIpTQ8EfxCBlijftX4ceLuI8La20jts4DtmJ6Fh5r-ZgTITc>>

a odolnosti zapojené, v spolupráci s NIKA pripravovali jednotlivé vnútroštátne míľniky a ciele Slovenska. Slovensko si v roku 2021 určilo za cieľ splniť 14 míľnikov. Realizácia niektorých opatrení sa začala už v tom období. Uskutočnila sa reforma právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti, uvoľnenie technických kapacít pre prenos elektriny v rámci elektrizačnej sústavy SR, schválilo sa regulačné pravidlo v podnikaní, ktoré výrazne zníži finančné náklady podnikateľov. Pracovalo sa aj na sfunkčnení Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.⁷⁹ Predseda vlády SR Eduard Heger podpísal 1. októbra 2021 dohodu o financovaní medzi Európskou komisiou a Slovenskou republikou, ktorá obsahuje podmienky financovania, finančné toky a fungovanie finančných opráv Plánu obnovy. Do roku 2026 musí Slovensko dvakrát ročne informovať o plnení vopred stanovených míľnikov a cieľov Komisiu. Až po ich splnení je možné žiadať o platby. Táto dohoda umožnila Slovensku čerpať prvé finančné prostriedky z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, po jej podpísaní Slovensko obdržalo prvú preddavkovú platbu vo výške približne 822 miliónov eur, čo predstavuje 13% z celkovej sumy.⁸⁰

Prvé reformy financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa sústreďujú najmä do oblastí zdravotníctva, vzdelávania a justície. Podľa výsledkov reprezentatívneho prieskumu, organizovaného v auguste 2021 agentúrou MNFORCE pre Sekciu plánu obnovy a odolnosti na Úrade vlády SR, považujú Slováci za tri najdôležitejšie oblasti, ktoré zabezpečia lepšiu budúcnosť Slovenska, práve zdravotníctvo, vzdelávanie a efektívne fungovanie úradov, inštitúcií a verejnej správy.⁸¹ Slovensko sa 15. decembra 2021 zaradilo medzi prvé krajiny v EÚ, ktoré sú pripravené na realizáciu plánu obnovy a odolnosti a majú schválenú Operačnú dohodu. Okrem Slovenska túto dohodu podpísalo aj Španielsko a Francúzsko. Prvú žiadosť o platbu plánuje Slovensko podať už v apríli 2022.⁸²

⁷⁹ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Predseda vlády SR Eduard Heger absolvoval prvé stretnutie so strategickou radou v súvislosti s plánom obnovy.* [cit. 2022-04-07]. Dostupné na: <<https://www.vlada.gov.sk/predseda-vlady-sr-eduard-heger-absolvoval-prve-stretnutie-so-strategickou-radou-v-suvlosti-s-planom-obnovy/>>

⁸⁰ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Predseda vlády podpísal dohodu o financovaní plánu obnovy, Slovensko dostane prvých 822 miliónov eur.* [cit. 2022-04-07]. Dostupné na: <<https://www.vlada.gov.sk/predseda-vlady-podpisal-dohodu-o-financovani-planu-obnovy-slovensko-dostane-prvych-822-milionov-eur/>>

⁸¹PLÁN OBNOVY. *Realizácia Plánu obnovy sa začína tromi reformami v zdravotníctve, vzdelávaní a justícii.* [cit. 2022-04-08]. Dostupné na: <https://www.planobnovy.sk/aktuality/realizacia-planu-obnovy-sa-zacina-tromi-reformami-v-zdravotnictve-vzdelavani-a-justicii/#_ftn2>

⁸²ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Slovensko je tretou krajinou EÚ, ktorá si môže žiadať o platby z plánu obnovy.* [cit. 2022-04-08]. Dostupné na: <<https://www.vlada.gov.sk/slovensko-je-tretou-krajinou-eu-ktora-si-moze-ziadat-o-platby-z-planu-obnovy/>>

Na oficiálnej webovej stránke Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky sa pravidelne aktualizuje prehľadný zoznam plánovaných výziev počas celej realizácie plánu. Tento zoznam je nazývaný aj *Semafor* a slovenskí občania v ňom môžu sledovať priebežný stav implementácie. Podľa Semaforu plánuje Slovensko požiadať o platbu v štyroch žiadostiach. Výška splátky prvej žiadosti o platbu je 458,3 miliónov EUR.⁸³ Táto žiadosť o platbu bola naplánovaná na jar 2022, avšak Komisii môže byť predložená len v prípade splnenia všetkých míľnikov a cieľov v danej skupine. Reforma súdnej mapy je jedinou reformou, ktorá sa Slovensku dlho nedarila naplniť.⁸⁴ Problémom bolo neschválenie časti zákonov reformy súdnej mapy v parlamente. Plénum neodobrilo návrh o nových sídlach a obvodoch krajských súdov ani návrhy na zriadenie mestského súdu v Bratislave a Košiciach. Neschválenie tejto reformy by podľa predsedu vlády SR Eduarda Hegera mohlo ohroziť vyplatenie peňazí z Plánu obnovy a odolnosti.⁸⁵ Napokon 27. apríla 2022 poslanci Národnej rady SR schválili reformu súdnej mapy, čím umožnili Slovensku požiadať Európsku komisiu o prvú platbu z Plánu obnovy a odolnosti SR.⁸⁶

Druhú žiadosť o platbu vo výške 814,7 miliónov EUR plánuje Slovensko poslať Komisii na jeseň 2022.⁸⁷ Skladá sa z 16 míľnikov a cieľov, z ktorých bolo splnených už sedem, pri ďalších dvoch sa očakáva malé oneskorenie alebo čiastočné nesplnenie a zostávajúcich sedem má byť splnených bez omeškania. Rovnaká výška splátky, 814,7 miliónov EUR, je stanovená aj v tretej žiadosti o platbu, jej presný termín zaslania ešte nie je určený. Čo sa týka míľnikov a cieľov, Slovensko si ich stanovilo až 29, z čoho už jeden očakáva malé oneskorenie alebo čiastočné nesplnenie. Týmto míľnikom je reforma krajinného plánovania, ktorá spadá pod komponent adaptácie na zmenu klímy. Vo štvrtej žiadosti o platbu plánuje Slovensko požiadať o zatiaľ najvyššiu sumu finančných prostriedkov, 923,8 miliónov EUR. Zo 16 míľnikov a cieľov Slovensko predpokladá malé omeškание alebo čiastočné nesplnenie už pri troch míľnikoch. Týkajú sa návrhu nového informačného systému pre grantové hodnotenie výskumu a vývoja, zavedenia novej siete súdov a reformy dôchodkového systému.⁸⁸

⁸³PLÁN OBNOVY. *Semafor - priebežný stav implementácie*. [cit. 2022-04-08]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/realizacia/semafor/>>

⁸⁴Tamtiež.

⁸⁵ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Premiér: Neschválenie častí súdnej mapy je veľmi zlá správa pre Slovensko*. [cit. 2022-04-08]. Dostupné na: <<https://www.vlada.gov.sk/premier-neschvalenie-casti-sudnej-mapy-je-velmi-zla-sprava-pre-slovensko/>>

⁸⁶TASR. *VIDEO: Poslanci odsúhlasili reformu súdnej mapy* [cit. 2022-05-01] Dostupné na: <<https://www.teraz.sk/slovensko/nr-sr-odsuhlasila-reformu-sudnej-mapy/629353-clanok.html>>

⁸⁷PLÁN OBNOVY. *Semafor - priebežný stav implementácie*. [cit. 2022-04-08]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/realizacia/semafor/>>

⁸⁸Tamtiež.

3.6 Prehľad postojov k riešenej problematike

NGEU predstavuje pre väčšinu krajín EÚ unikátnu príležitosť na zmenu, dôležitý prejav solidarity, či záchranné koleso. Hlavnou otázkou zostáva, či bude mať nástroj NGEU skutočne význam, alebo bude plniť len symbolickú úlohu prvého nástroja, prostredníctvom ktorého si EÚ začne požičiavať na finančných trhoch dotácie pre členské štáty. Nájdu sa aj autori, ktorí nástroj NGEU považujú za bremeno pre túto a budúce generácie občanov. Martin Vlachynský z inštitútu INESS upozorňuje, že nie je jasné, čo sa stane v prípade, že sa jedna z členských krajín rozhodne EÚ opustiť – či na seba preniesie svoj podiel na európskom dlhu alebo sa dlh rozloží medzi zostávajúce krajiny EÚ. Zároveň tiež poukazuje na riziko, že zväčšovanie rozpočtu, zavádzanie nových daní či zvyšovanie európskeho dlhu sa môže stať primárnou odpoveďou EÚ na každú budúcu krízu.⁸⁹ Komisia predstavuje NGEU ako dočasný nástroj. Hoci je poskytovanie finančných prostriedkov len dočasné, ich splácanie má trvať až do roku 2058.⁹⁰ Po 36 rokoch bude splácanie pôžičiek odkázané na mladých ľudí, daňovníkov a podnikateľov, ktorí v súčasnosti možno ani nerozumejú, čo plán obnovy pre ich krajiny znamená. Je takisto možné, že členské štáty budú žiadať o predĺženie dočasne uvoľnených pravidiel týkajúcich sa financovania z nástroja NGEU a tým sa z neho stane „permanentný“ nástroj.

Ďalšie kritiky sa týkajú alokácie finančných prostriedkov medzi zelenú a digitálnu transformáciu. Hoci sa predpokladá, že financovanie týchto oblastí bude mať pozitívny vplyv na hospodárstva krajín, je potrebné zobrať do úvahy stav jednotlivých ekonomík v súvislosti so zelenou transformáciou. Krajiny s nízkym podielom emisií skleníkových plynov, ako Švédsko a Rumunsko, musia vyčleniť rovnaké percento finančných prostriedkov ako krajiny, ktoré majú v tejto oblasti značné problémy. Takéto rozdelenie prostriedkov sa môže javiť ako neefektívne, pretože krajiny nemôžu investovať a reformovať oblasti, ktoré pre nich predstavujú najväčšie priority.⁹¹

Viacere členské štáty majú takisto problém vyčerpať doterajšie objemy eurofondov. Slovensko po sedem a pol roku programového obdobia nevyčerpalo ani polovicu z vyše 15 miliardového balíka eurofondov. Do konca roku 2023 musí využiť

⁸⁹VLACHYNSKÝ, Martin. *NEXT GENERATIONEU: Prečo sa báť balíka obnovy*. [cit. 2022-04-10]. Dostupné na: <https://iness.sk/sites/default/files/documents/pdf/INT/2021/ngeu_iness.pdf>

⁹⁰EUROPEAN COMMISSION. *NextGenerationEU*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu_en>

⁹¹Tamtiež.

zvyšných vyše 50 % zdrojov EÚ.⁹² NGEU spôsobí, že inštitúcie, ktoré nedokázali vyčerpať doterajšie prostriedky, budú musieť vyčerpať násobne viac. Veľkým množstvom dostupných finančných prostriedkov sa tak otvárajú dvere aj pre korupciu či plytvanie peniazmi. Cez schvaľovanie reformných plánov narastie aj vplyv centrálného plánovania v ekonomikách členských štátov.⁹³ Ak chce EÚ zabezpečiť, aby sa nástroj NGEU nestal pre ďalšie generácie Európanov len veľkým finančným bremenom, musí zabezpečiť, aby boli finančné prostriedky využívané výlučne na splnenie stanovených cieľov.

Slovensko sa snažilo naplno vyžiť potenciál tohto plánu, ako aj naplniť požiadavky verejnosti. Sú však oblasti, v ktorých podľa niektorých aktérov slovenská vláda pochybila a dohodla sa na menej efektívnych riešeniach. Pri procese tvorby plánu sa objavili prvé nespokojnosti v súvislosti s oblasťou Zeleného Slovenska. Mimovládne organizácie žiadali doplnenie tejto priority o opatrenia súvisiace s adaptáciou na zmenu klímy, podporu biodiverzity, udržateľnou energetikou a so zlepšením podmienok pre nemotorovú dopravu. Plán obnovy Európskej únie kladie veľký dôraz práve na zelené témy a podporuje environmentálnu udržateľnosť, preto je potrebné aby Plán obnovy a odolnosti SR striktné dodržiaval kritériá stanovené EÚ. MF SR na tieto podnety reagovalo pozitívne a zaviazalo sa, že ich bude brať do úvahy v priebehajúcich negociáciách s Komisiou, najmä pri alokácii zdrojov. Rovnako však pripomenulo, že plán obnovy nie je jedinou možnosťou financovania tejto oblasti. Ubezpečilo medzivládne organizácie, že v tejto oblasti sa vedú diskusie aj ohľadom využitia finančných prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov a štátneho rozpočtu.⁹⁴

Aj slovenskí poľnohospodári a potravinári vyjadrili svoju nespokojnosť s Plánom obnovy a odolnosti SR, nakoľko v ňom oblasti poľnohospodárstva a potravinárstva neboli zahrnuté. Ostatné členské krajiny vo svojich národných plánoch vyčlenili pre túto oblasť aspoň malé percento finančných prostriedkov. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora vyjadrila svoj zásadný nesúhlas s vylúčením agropotravinárskeho rezortu z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na základe zdôvodnenia MF SR, že sektor je financovaný zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho a záručného fondu

⁹²DRAPÁKOVÁ, Dáša. KOREŇ, Marián, *Druhý najpomalší v EÚ: Ako Slovensko čerpá eurofondy*. [cit. 2022-04-10]. Dostupné na: <<https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/infographic/druhy-najpomalsi-v-eu-ako-slovensko-cerpa-eurofondy/>>

⁹³VLACHYNSKÝ, Martin. *NEXT GENERATIONEU: Prečo sa báť balíka obnovy*. [cit. 2022-04-10]. Dostupné na: <https://iness.sk/sites/default/files/documents/pdf/INT/2021/ngeu_iness.pdf>

⁹⁴MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENKSEJ REPUBLIKY. *MF SR vníma znepokojenie a výzvu na doplnenie priority „Zelené Slovensko“ zo strany MVO k Plánu obnovy*. [cit. 2022-04-10]. Dostupné na: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/mf-sr-vnima-znepokojenie-vyzvu-doplnenie-priority-zelene-slovensko-zo-strany-mvo-k-planu-obnovy.html>>

a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.⁹⁵ Na oficiálnej webovej stránke Plánu obnovy a odolnosti Slovenska je nezahrnutie poľnohospodárov do plánu odôvodnené tým, že sa príprava plánu musela riadiť prísnyimi kritériami EÚ a agropotravinárstvo a poľnohospodárstvo neboli súčasťou európskeho semestra ani odporúčania od Komisie.⁹⁶

Okrem mimovládnych organizácií kritizovala vládu aj odborná verejnosť. Najčastejšia výhrada k procesu tvorby plánu obnovy a odolnosti bola, že vláda aj napriek svojim sľubom s verejnosťou nekomunikuje dostatočne a do diskusií nezapája významných aktérov. S touto námietkou sa do pripomienkového konania zapojili odborári, zamestnávateľia, podnikatelia, samosprávy či vysoké školy. Slovenská poľnohospodárska a potravinová komora označila prípravu plánu za „netransparentnú a neparticipatívnu“.⁹⁷ Komora považuje vynechanie poľnohospodárov z plánu za veľký nedostatok a žiadala o jeho prepracovanie. Ku kritickému postoju sa priklonilo aj Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (MIRRI). Spolupráca rezortu financií a MIRRI má byť kľúčovou pre úspech reforiem a investícií, nakoľko sa súčasne s Plánom obnovy a odolnosti pripravuje aj Partnerská dohoda, ktorá má zdefinovať investičné priority pre 11-miliardový balík z fondov EÚ. Komisia pripomenula Slovensku, že tieto dva dokumenty musia byť prepojené, aby nedošlo k opakovaniu projektov. MIRRI však upozorňuje, že prepojenie medzi Partnerskou dohodou a Plánom obnovy a odolnosti stále nie je úplne jasné, a preto požadovalo MF SR o jeho doplnenie. Rezort financií sa voči kritike bránil tým, že sa pri príprave plánu musel pasovať s viacerými mimoriadne náročnými podmienkami, akými sú napríklad kríza, krátkosť času na prípravu, či meniaci sa legislatívny rámec.⁹⁸

Hoci Komisia ocenila prístup Slovenska počas konzultačného procesu, nespokojnosť verejnosti pretrvávala aj po odoslaní komplexného návrhu plánu. Mimovládne organizácie a iniciatívy naďalej upozorňovali na absolútne nedostatočnú spoluprácu s verejnosťou. Podľa nich sa za konzultáciu s verejnosťou nemôžu považovať politické debaty v televízii, či diskusie cez sociálne siete a live streamy. Online verejná diskusia k plánu bola informatívna, ale nenapĺňala podmienky participácie. MF SR

⁹⁵HOLÉCIOVÁ, Jana. *Plán obnovy je výsmech do očí poľnohospodárov a potravinárov*. [cit. 2022-04-12]. Dostupné na: <<https://www.sppk.sk/clanok/3862>>

⁹⁶PLÁN OBNOVY. *Otázky a odpovede*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/otazky-a-odpovede/>>

⁹⁷Tamtiež.

⁹⁸KOREŇ, Marián. *Pripomienkové konanie ukázalo nespokojnosť verejnosti s prípravou plánu obnovy*. [cit. 2022-04-10]. Dostupné na: <<https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/news/pripomienkove-konanie-ukazalo-nespokojnost-verejnosti-s-pripravou-planu-obnovy/>>

v tlačovej správe uviedlo, že Plán obnovy a odolnosti je výsledkom niekoľkomesačných rokovaní s odborníkmi, samosprávami, obchodnými komorami i koalíčnými politickými stranami. Podľa verejnosti však údaje o konkrétnych odborníkoch ani občianskych organizáciách nie sú k dispozícii, rovnako ako informácie o tom, ako bolo možné sa do týchto rokovaní zapojiť.⁹⁹

Aj keď sú reakcie verejnosti na Plán obnovy a odolnosti SR rôzne, je podstatnejšie zaoberať sa už prebiehajúcou implementačnou fázou. Podľa generálnej riaditeľky Sekcie Plánu obnovy a odolnosti SR, Lívie Vašákovej, predstavuje Plán obnovy a odolnosti SR zvýšenie kvality života na Slovensku či už cez kvalitnejšie školstvo, nové a zrenovované nemocnice, zelenšiu krajinu alebo cielenejšiu podporu investícií.¹⁰⁰ Ako uvádza Gabriel Machlica z Útvaru hodnoty za peniaze, Plán obnovy pre Európu ako nástroj na obnovenie ekonomík, je dobrou odpoveďou EÚ na krízu COVID-19. Jeho úspešnosť však bude závisieť od implementácie reforiem v členských štátoch. Hoci poskytnuté finančné prostriedky zabezpečia zmodernizovanie budov a vybavenia nemocníc či škôl na Slovensku, na ich efektívne využívanie je potrebné zrealizovať aj príslušné reformy. Investovanie bez reforiem Slovensku nepomôže naplniť jeho dlhodobý cieľ a transformovať jeho ekonomiku. Ak sa nechceme na Plán obnovy a odolnosti pozerat' len ako na makroekonomický stimul, musí sa vláda SR politicky zaviazat' k splneniu určených míľnikov a cieľov. Význam Plánu obnovy pre Európu, či samotného Plánu obnovy a odolnosti SR ako správnej reakcie na krízu spôsobenú ochorením COVID-19 môžu vyzdvihnúť práve reformy, samotné investície na to nepostačia.¹⁰¹ Ak budú reformy a investície úspešné, Slovensko môže dobehnúť EÚ v kvalite života a dosiahnuť strednodobé až dlhodobé účinky.

⁹⁹PLATFORMA HLAS. *Plán obnovy a odolnosti ide do finále bez riadneho zapojenia verejnosti*. [cit. 2022-04-12]. Dostupné na: <<https://www.platformahlas.sk/plan-obnovy-a-odolnosti-ide-do-finale-bez-riadneho-zapojenia-verejnosti/>>

¹⁰⁰PORUBSKÝ, Juraj. *Lepší život na Slovensku za 6 miliárd eur z Únie. Čo bude najväčšou výzvou plánu obnovy?* [cit. 2022-04-15]. Dostupné na: <<https://www.forbes.sk/lepsi-zivot-na-slovensku-za-6-miliard-eur-z-unie-co-bude-najvacsou-vyzvou-planu-obnovy/>>

¹⁰¹ MACHLICA, Gabriel. *Plán obnovy je dobrá vec, ale problémy za nás nevyrieši*. [cit. 2022-04-15]. Dostupné na: <<https://dennikn.sk/2210324/plan-obnovy-je-dobra-vec-ale-problemy-za-nas-neyryesi/>>

Záver

Cieľom predkladanej bakalárskej práce bolo opísať Plán obnovy pre Európu ako hlavný nástroj Európskej únie v reakcii na krízu spôsobenú ochorením COVID-19, popísať obsah, prípravu a implementáciu Plánu obnovy a odolnosti na Slovensku a poukázať na príležitosti a výzvy, ktoré tento nástroj predstavuje pre samotnú EÚ, ako aj pre Slovenskú republiku.

Sociálno-ekonomické dôsledky krízy si vyžadovali spoločné úsilie na úrovni celej Európskej únie. Výsledkom spoločnej snahy členských štátov a EÚ bolo prijatie Plánu obnovy pre Európu. Prvá časť práce sa sústredila na proces vzniku Plánu obnovy pre Európu. Chronologicky opisuje jednotlivé kroky, ktoré Európska únia prijala v boji proti kríze spôsobenej ochorením COVID-19. Prijatiu Plánu obnovy pre Európu predchádzali rozsiahle rokovania členských štátov, ktoré sa týkali najmä alokácie finančných prostriedkov medzi granty a pôžičky, či naviazania poskytovania fondov na dodržiavanie zásad právneho štátu. Členské štáty tiež museli schváliť aj rozhodnutie o vlastných zdrojoch, ktoré splnomocnilo Komisiu požičať si potrebné finančné prostriedky na medzinárodných kapitálových trhoch. NextGenerationEU bol prijatý vo výške 750 miliárd EUR v stálych cenách roku 2018 ako dočasný nástroj obnovy, ktorý má pomôcť napraviť hospodárske a sociálne škody spôsobené krízou COVID-19.

Nasledujúca časť práce rozoberala obsah Plánu obnovy pre Európu a priority, prípravu a implementáciu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Financie z nástroja NextGenerationEU sú poskytované v rámci troch pilierov, prostredníctvom viacerých programov. Prvý pilier je zameraný na podporu členských štátov pri obnove prostredníctvom reforiem a investícií a jeho kľúčovým nástrojom je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Druhý pilier sa zameriava na naštartovanie hospodárstva a podporu súkromných investícií a tretí na poučenie z krízy, najmä v oblasti zdravotníctva a pripravenosti na ďalšie možné krízy. Na čerpanie prostriedkov z NGEU museli členské štáty predložiť svoje vlastné národné plány obnovy a odolnosti, ktoré sa riadili nariadením Európskeho parlamentu a Rady a odporúčaniami Komisie. Aby bol národný plán obnovy a odolnosti schválený, museli členské štáty vyčleniť minimálne 37% financií na zelenú transformáciu a 20% na digitálnu transformáciu. Aj Slovensko predstavilo svoj Plán obnovy a odolnosti, ktorý reaguje na hlavné oblasti zaostávania Slovenska za priemerom Európskej únie, ako aj na spoločné európske priority. Slovensko predstavilo svoju finálnu verziu Plánu obnovy a odolnosti 28. apríla 2021. Európska komisia označila Plán obnovy

a odolnosti SR za ambiciózný a kvalitný a dokonca ocenila aj prístup Slovenska počas konzultačného procesu. Slovensko využilo prvé finančné prostriedky poskytnuté v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti práve na financovanie oblastí zdravotníctva, vzdelávania a justície. Dôvodom nebolo len zaostávanie Slovenska v týchto oblastiach, ale aj výsledky prieskumu, ktoré preukázali, že Slováci považujú práve tieto oblasti za najdôležitejšie. Slovensko má v pláne žiadať o finančné prostriedky v rámci štyroch žiadostí o platbu. Na získanie týchto financií je však potrebné splniť všetky míľniky a ciele, ktoré boli stanovené v jednotlivých žiadostiach.

Je nespochybniteľné, že Plán obnovy pre Európu je bezprecedentným nástrojom na podporu obnovy hospodárstiev členských štátov po kríze COVID-19. Niektorí ekonómovia a analytici však poukazujú na riziká spojené s týmto nástrojom, ktorý sa môže stať bremenom pre budúce generácie. Aj napriek pozitívnemu ohlasu od Komisie sa na Slovensku taktiež objavili nespokojnosti s finálnou verziou plánu. Tie sa týkali najmä nedostatočného zapojenia odbornej verejnosti pri príprave plánu, doplnenia priority Zelené Slovensko, či vynechania oblasti poľnohospodárstva z priorit plánu. Aj napriek kritike má podľa niektorých autorov Plán obnovy a odolnosti SR potenciál priblížiť Slovensko k priemeru Európskej únie. Avšak naplnenie jeho potenciálu bude závisieť od toho, ako sa slovenská vláda zaviazá plniť stanovené reformy v dlhodobom horizonte. Nakoľko sa stanovené reformy a investície majú zrealizovať v priebehu nasledujúcich rokov, zodpovednosť za ich plnenie nebude nielen súčasná, ale aj budúce vlády. Prostredníctvom tohto plánu chce Slovensko zmodernizovať infraštruktúru, zefektívniť verejnú správu, prilákať súkromné investície a tým zvýšiť kvalitu života na Slovensku. Kľúčom k dosiahnutiu daných cieľov je práve úspešná implementácia reforiem z Plánu obnovy a odolnosti SR.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Publikácie Európskej únie

- 1) EUROPEAN COMMISSION. EU's next long-term budget & NextgenerationEU - Key facts and figures. In: *Publications Office of the European Union* [online]. 11.11.2020 [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/mff_factsheet_agreement_en_web_20.11.pdf> ISBN 978-92-76-25312-9
- 2) EUROPEAN COMMISSION, Secretariat-General. Oznámenie Komisie Technické usmernenie týkajúce sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti 2021/C 58/01. In: *Publications Office of the European Union* [online]. 18.2.2021 [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5dce0e53-718b-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-sk/format-PDF/source-198969354>>
- 3) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Budget. The EU budget powering the recovery plan for Europe. In: *Publications Office of the European Union* [online]. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na internete: <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e0956910-a0c9-11ea-9d2d-01aa75ed71a1>> ISBN 978-92-76-18273-3

Internetové zdroje

- 4) COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Council Decision (EU, Euratom) 2020/2053 of 14 December 2020 on the system of own resources of the European Union and repealing Decision 2014/335/EU, Euratom. In: *EUR-Lex Access to European Union law* [online]. 15.12.2020 [cit. 2022-04-04]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D2053&from=EN>>
- 5) DRAPÁKOVÁ, Dáša - KOREŇ, Marián. Druhý najpomalší v EÚ: Ako Slovensko čerpá eurofondy In: *EURACTIV* [online]. 6.7.2021 [cit. 2022-04-10]. Dostupné na internete: <<https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/infographic/druhy-najpomalsi-v-eu-ako-slovensko-cerpa-eurofondy/>>
- 6) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. Back-to-back funding. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete:

- <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/back-back-funding_en>
- 7) EUROPEAN COMMISSION. Commission Staff Working Document GUIDANCE TO MEMBER STATES RECOVERY AND RESILIENCE PLANS. In: *European Commission* [online]. Brussels. 22.1.2021 [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf>
 - 8) EUROPEAN COMMISSION. Commission Staff Working Document Next Generation EU - Green Bond Framework. In: *European Commission* [online]. Brussels. 7.9.2021 [cit. 2022-04-04]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/nextgenerationeu_green_bond_framework.pdf>
 - 9) EUROPEAN COMMISSION, Secretariat-General. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL AND THE COUNCIL COVID-19: Temporary Restriction on Non-Essential Travel to the EU. In: *European Commission* [online]. 16.3.2020 [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <[https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)115&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)115&lang=en)>
 - 10) EUROPEAN COMMISSION. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation In: *EUR-Lex Access to European Union law* [online]. Brussels. 27.5.2020 [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0456&from=EN>>
 - 11) EUROPEAN COMMISSION. Coronavirus: EU Civil Protection Mechanism activated for the repatriation of EU citizens. In: *European Commission* [online]. Brussels. 28.1.2020 [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_142>
 - 12) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. EU-Bills. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/eu-bills_en>
 - 13) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. EU4Health

- 2021-2027 – a vision for a healthier European Union. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/health/funding/eu4health-2021-2027-vision-healthier-european-union_en>
- 14) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. Negotiation process of the 2021-2027 long-term EU budget & NextGenerationEU. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/negotiations_en#commission-proposal-may-2018>
- 15) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. NextGenerationEU. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu_en>
- 16) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. NextGenerationEU Green Bonds. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu-green-bonds_en>
- 17) EUROPEAN COMMISSION. Opening statement by Ursula von der Leyen, President of the European Commission, on the EU Recovery package, extract from the Plenary Session of the EP. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://audiovisual.ec.europa.eu/en/video/I-191611>>
- 18) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. Recovery and Resilience Facility. In: *European Commission* [online], [cit. 2022-03-20]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en#national-recovery-and-resilience-plans
- 19) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. Recovery and Resilience Facility – Grants allocation per Member State. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/recovery_and_resilience_facility_.pdf>
- 20) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. Recovery and Resilience Facility: Slovakia submits official recovery and resilience plans. [online]. 29.4.2021 [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2046>

- 21) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. Recovery and Resilience Task Force. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/departments/recovery-and-resilience-task-force_en>
- 22) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. Rule of law conditionality regulation. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/protection-eu-budget/rule-law-conditionality-regulation_en>
- 23) EUROPEAN COMMISSION. Summary of the assessment of the Slovak recovery and resilience plan. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/sk_rrp_summary.pdf>
- 24) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. SURE. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/funding-mechanisms-and-facilities/sure_en>
- 25) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. The next generation of EU own resources. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/revenue/next-generation-eu-own-resources_en>
- 26) EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication. Timeline of EU action. In: *European Commission* [online]. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_en>
- 27) EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, General Secretariat of the Council. A recovery plan for Europe. In: *European Council* [online]. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-recovery-plan/>>
- 28) EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, General Secretariat of the Council. Council gives green light to first recovery disbursements. In: *European Council* [online]. 13.7.2021 [cit. 2022-04-07]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/07/13/council-gives-green-light-to-first-recovery-disbursements/?fbclid=IwAR0vijgV3FIsMIpTQ8EfxCBljftX4ceLuI8La20jts4DtmJ6Fh5r-ZgTITc>>

- 29) EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, General Secretariat of the Council. Green light from all member states for EU recovery spending. In: *European Council* [online]. 31.5.2021 [cit. 2022-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/05/31/green-light-from-all-member-states-for-eu-recovery-spending/>>
- 30) EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, General Secretariat of the Council. Special European Council, 17-21 July 2020. In: *European Council* [online]. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2020/07/17-21/>>
- 31) EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, General Secretariat of the Council. Special meeting of the European Council (17, 18, 19, 20 and 21 July 2020) – Conclusions. In: *European Council* [online]. Brussels. 21.7.2020 [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/media/45109/210720-euco-final-conclusions-en.pdf>>
- 32) EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, General Secretariat of the Council. Remarks by President Charles Michel after the Special European Council meeting on 2 October 2020. In: *European Council* [online]. 3.10.2020 [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/10/03/remarks-by-president-charles-michel-after-the-special-european-council-meeting-on-2-october-2020/>>
- 33) EUROPEAN COUNCIL. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION, General Secretariat of the Union. Video conference of economic and finance ministers, 6 October 2020. In: *European Council* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/ecofin/2020/10/06/>>
- 34) EUROPEAN PARLIAMENT - COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Regulation (EU) 2021/241 of the European Parliament and of the Council of 12 February 2021 establishing the Recovery and Resilience Facility In: *EUR-Lex Access to European Union law* [online]. 18.2.2021 [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0241&qid=1649705861733&from=SK>>
- 35) GEIST, Radovan. Maďarsko a Poľsko blokujú európsky rozpočet a program obnovy. In: *EURACTIV* [online]. 23.11.2020 [cit. 2022-03-20] Dostupné na internete:

- <<https://euractiv.sk/section/buducnost-eu/news/madarsko-a-polsko-blokuju-europsky-rozpocet-aj-program-obnovy/>>
- 36) GERMANY'S PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. EU budget and Next Generation EU recovery fund: What happens now? In: *eu2020.de* [online]. 12.12.2020 [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://www.eu2020.de/eu2020-en/news/article/faq-mff-eu2020-maas/2416420>>
- 37) GERMAN'S PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. The next long-term EU budget. In: *eu2020.de* [online]. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <<https://www.eu2020.de/eu2020-en/mfr-eu-long-term-budget/2375470>>
- 38) HOLÉCIOVÁ, Jana. Plán obnovy je výsmech do očí poľnohospodárov a potravinárov. In: *Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora* [online]. 28.4.2021 [cit. 2022-04-12]. Dostupné na internete: <<https://www.sppk.sk/clanok/3862>>
- 39) KNOWWW. Národná implementačná a koordinačná autorita - NIKA (Časť 4.3.2). In: *Knowledge on World Wide Web* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://knowww.eu/nodes/6087c7c9c59fca000913eab5>>
- 40) KOREŇ, Marián. Pripomienkové konanie ukázalo nespokojnosť verejnosti s prípravou plánu obnovy. In: *EURACTIV* [online]. 12.4.2021 [cit. 2022-04-10]. Dostupné na internete: <<https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/news/pripomienkove-konanie-ukazalo-nespokojnost-verejnosti-s-pripravou-planu-obnovy/>>
- 41) LANOO, Rony. Stanovisko. [online]. Brusel, 15. 7. 2020, s. 5-6. [cit. 2022-04-04]. Dostupné na internete: <<https://webapi2016.eesc.europa.eu/v1/documents/EESC-2020-02866-00-00-AC-TRA-SK.docx/content>>
- 42) MACHLICA, Gabriel. Plán obnovy je dobrá vec, ale problémy za nás nevyrieši. [online]. 3.1.2021 [cit. 2022-04-15]. Dostupné na internete: <<https://dennikn.sk/2210324/plan-obnovy-je-dobra-vec-ale-problemy-za-nas-nevyriesi/>>
- 43) MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENKSEJ REPUBLIKY. MF SR vníma znepokojenie a výzvu na doplnenie priority „Zelené Slovensko“ zo strany MVO k Plánu obnovy. In: *Ministerstvo financií Slovenskej republiky* [online]. 13.1.2021 [cit. 2022-04-10]. Dostupné na internete: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/mf-sr-vnima-znepokojenie-vyzvu-doplnenie-priority-zelene-slovensko-zo-strany-mvo-k-planu-obnovy.html>>
- 44) MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Plán obnovy putuje do

- pripomienkového konania. In: *Ministerstvo financií Slovenskej republiky* [online]. 8.3.2021 [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/plan-obnovy-putuje-do-pripomienkoveho-konania.html>>
- 45) MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Rokovania k Plánu obnovy pokračujú. In: *Ministerstvo financií Slovenskej republiky* [online]. 8.12.2020 [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/rokovania-k-planu-obnovy-pokracuju.html>>
- 46) MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Verejná diskusia k Plánu obnovy. In: *Ministerstvo financií Slovenskej republiky* [online]. 16.12.2020 [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/verejna-diskusie-k-planu-obnovy.html>>
- 47) PLATFORMA HLAS. Plán obnovy a odolnosti ide do finále bez riadneho zapojenia verejnosti. In: *Hlas občianskych organizácií* [online]. 23.12.2020 [cit. 2022-04-12]. Dostupné na internete: <<https://www.platformahlas.sk/plan-obnovy-a-odolnosti-ide-do-finale-bez-riadneho-zapojenia-verejnosti/>>
- 48) PLÁN OBNOVY. Efektívna verejná správa a digitalizácia. In: *Plán obnovy* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné na: <<https://www.planobnovy.sk/kompletny-plan-obnovy/efektivna-verejna-sprava-a-digitalizacia/>>
- 49) PLÁN OBNOVY. Kvalitné vzdelávanie. In: *Plán obnovy* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/kompletny-plan-obnovy/kvalitne-vzdelavanie/>>
- 50) PLÁN OBNOVY. Otázky a odpovede. In: *Plán obnovy* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/otazky-a-odpovede/>>
- 51) PLÁN OBNOVY. PLÁN OBNOVY cestovná mapa k lepšiemu Slovensku. In: *Plán obnovy* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1019/kompletny-plan-obnovy.pdf>>
- 52) PLÁN OBNOVY. Realizácia Plánu obnovy sa začína tromi reformami v zdravotníctve, vzdelávaní a justícii. In: *Plán obnovy* [online]. [cit. 2022-04-08]. Dostupné na internete: <https://www.planobnovy.sk/aktuality/realizacia-planu-obnovy-sa-zacina-tromi-reformami-v-zdravotnictve-vzdelavani-a-justicii/#_ftn2>
- 53) PLÁN OBNOVY. Slovensko zasiela Európskej komisii ambiciózný Plán obnovy a odolnosti SR. In: *Plán obnovy* [online]. 28.4.2021 [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/aktuality/slovensko-zasiela-europskej-komisii>>

- ambiciozny-plan-obnovy-a-odolnosti-sr/>
- 54) PLÁN OBNOVY. Slovenský plán obnovy má silný reformný náboj, píše Európska komisia vo svojom hodnotení. In: *Plán obnovy* [online]. 21.6.2020 [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/aktuality/slovensky-plan-obnovy-ma-silny-reformny-naboj-pise-europska-komisia-vo-svojom-hodnoteni/>>
- 55) PLÁN OBNOVY. Štatút Rady vlády pre Plán obnovy a odolnosti SR. In: *Plán obnovy* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1233/statut_rada_vlady_pre_poo.pdf>
- 56) PLÁN OBNOVY. Veda, výskum a inovácie. In: *Plán obnovy* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/kompletny-plan-obnovy/veda-vyskum-inovacie/>>
- 57) PLÁN OBNOVY. Vláda schválila zákon o pláne obnovy. In: *Plán obnovy* [online]. 16.6.2021 [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/aktuality/vlada-schvalila-zakon-o-plane-obnovy/>>
- 58) PLÁN OBNOVY. Semafor - priebežný stav implementácie. In: *Plán obnovy* [online]. [cit. 2022-04-08]. Dostupné na internete: <<https://www.planobnovy.sk/realizacia/semafor/>>
- 59) PORUBSKÝ, Juraj. Lepší život na Slovensku za 6 miliárd eur z Únie. Čo bude najväčšou výzvou plánu obnovy? In: *FORBES* [online]. 5.3.2021 [cit. 2022-04-15]. Dostupné na internete: <<https://www.forbes.sk/lepsi-zivot-na-slovensku-za-6-miliard-eur-z-unie-co-bude-najvacsou-vyzvou-planu-obnovy/>>
- 60) RANKIN, Jennifer. EU summit deal: what has been agreed and why was it so difficult? In: *The Guardian* [online]. 21.7.2020 [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/world/2020/jul/21/eu-summit-deal-what-has-been-agreed-and-why-was-it-so-difficult>>
- 61) TASR. Strategická rada premiéra pre plán obnovy ma dvoch nových členov. In: *TERAZ.sk* [online]. 22.3.2022 [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.teraz.sk/slovensko/novymi-clenmi-strategickej-rady-premi/621231-clanok.html>>
- 62) TASR. VIDEO: Poslanci odsúhlasili reformu súdnej mapy. In: *TERAZ.sk* [online]. 27.4.2022 [cit. 2022-05-01]. Dostupné na internete: <<https://www.teraz.sk/slovensko/nr-sr-odsuhlasila-reformu-sudnej-mapy/629353-clanok.html>>
- 63) ÚRAD VLÁDY SR. Predseda vlády podpísal dohodu o financovaní plánu obnovy,

- Slovensko dostane prvých 822 miliónov eur. In: *Úrad vlády SR* [online]. 1.10.2021 [cit. 2022-04-07]. Dostupné na internete: <<https://www.vlada.gov.sk/predseda-vlady-podpisal-dohodu-o-financovani-planu-obnovy-slovensko-dostane-prvych-822-milionov-eur/>>
- 64) ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Predseda vlády SR Eduard Heger absolvoval prvé stretnutie so strategickou radou v súvislosti s plánom obnovy. In: *Úrad vlády SR* [online]. 12.8.2021 [cit. 2022-04-07]. Dostupné na internete: <<https://www.vlada.gov.sk/predseda-vlady-sr-eduard-heger-absolvoval-prve-stretnutie-so-strategickou-radou-v-suvislosti-s-planom-obnovy/>>
- 65) ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Premiér: Neschválenie častí súdnej mapy je veľmi zlá správa pre Slovensko. In: *Úrad vlády SR* [online]. 17.2.2022 [cit. 2022-04-08]. Dostupné na internete: <<https://www.vlada.gov.sk/premier-neschvalenie-casti-sudnej-mapy-je-velmi-zla-sprava-pre-slovensko/>>
- 66) ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Slovensko je treťou krajinou EÚ, ktorá si môže žiadať o platby z plánu obnovy. In: *Úrad vlády SR* [online]. 15.12.2021 [cit. 2022-04-08]. Dostupné na internete: <<https://www.vlada.gov.sk/slovensko-je-tretou-krajinou-eu-ktora-si-moze-ziadat-o-platby-z-planu-obnovy/>>
- 67) VANČO, Martin. Ministerstvo financií pri pláne obnovy diskusiu len predstiera. In: *TREND.sk* [online]. 8.1.2021 [cit. 2022-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.trend.sk/trend-archiv/ministerstvo-financii-pri-plane-obnovy-diskusiu-len-predstiera>>
- 68) VLACHYNSKÝ, Martin. NEXT GENERATIONEU: Prečo sa báť balíka obnovy. In: *INESS* [online]. Bratislava. INESS. 19.1.2021 [cit. 2022-04-10]. Dostupné na internete: <https://iness.sk/sites/default/files/documents/pdf/INT/2021/ngeu_iness.pdf>

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. 1: Prehľad výdavkových kategórií dlhodobého rozpočtu EÚ na roku 2021-2027, vrátane nástroja NGEU

Príloha č. 2: Prehľad oblastí financovania z nástroja NGEU

Príloha č. 3: Prerozdelenie finančných prostriedkov medzi jednotlivé členské krajiny EÚ z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Príloha č. 4: Prerozdelenie finančných prostriedkov poskytnutých Slovensku v rámci Plánu obnovy a odolnosti a ich alokácia medzi päť hlavných priorít

Príloha č. 1

Tabuľka 1: Prehľad výdavkových kategórií dlhodobého rozpočtu EÚ na roky 2021-2027, vrátane nástroja NGEU

Výdavkové kategórie rozpočtu EÚ	Viacročný finančný rámec na roky 2021 - 2027		Nástroj NextGenerationEU		Spolu	
*ceny sú uvádzané v miliardách EUR, v stálych cenách roku 2018 a bežných cenách						
Jednotný trh, inovácie a digitálne technológie	132,8	149,5	10,6	11,5	143,4	161
Súdržnosť, odolnosť a hodnoty	377,8	426,7	721,9	776,5	1 099,7	1 203,2
Prírodné zdroje a životné prostredie	356,4	401	17,5	18,9	373,9	419,9
Migrácia a riadenie hraníc	22,7	25,7	-	-	22,7	25,7
Bezpečnosť a obrana	13,2	14,9	-	-	13,2	14,9
Susedstvo a svet	98,4	110,6	-	-	98,4	110,6
Európska verejná správa	73,1	82,5	-	-	73,1	82,5
Spolu	1 074,3	1210,9	750	806,9	1 824,3	2 017,8

Prameň: EUROPEAN COMMISSION. *Headings: spending categories*. [cit. 2022-03-18]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending/headings_en>

Príloha č. 2

Tabuľka 2: *Prehľad oblastí financovania z nástroja NGEU*

Oblasti financovania		NextGenerationEU (v mld. EUR)			
		v stálych cenách roku 2018		v bežných cenách	
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti		672,5		723,8	
Finančné prostriedky poskytnuté v rámci GRANTOV	Finančné prostriedky poskytnuté v rámci PÔŽIČIEK	312,5	338	360	385,8
ReactEU		47,5		50,6	
Programy pre rozvoj vidieka		7,5		8,1	
Fond spravodlivej transformácie		10		10,9	
InvestEU		5,6		6,1	
rescEU		1,9		2	
Horizontálna Európa		5		5,4	
SPOLU (NextGenerationEU)		750		806,9	

Prameň: EUROPEAN COMMISSION. *EU'S NEXT LONG-TERM BUDGET & NextGenerationEU: KEY FACTS AND FIGURES*. [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/mff_factsheet_agreement_en_web_20.11.pdf>

Príloha č.3

Tabuľka 3: Prerozdelenie finančných prostriedkov medzi jednotlivé členské krajiny EÚ z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Krajina	Finančné prostriedky poskytnuté prostredníctvom grantov (Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti) - údaje sú uvedené v miliardách EUR v bežných cenách
Belgicko	5,9
Bulharsko	6,3
Česká republika	7,1
Dánsko	1,6
Nemecko	25,6
Estónsko	1,0
Írsko	1,0
Grécko	17,8
Španielsko	69,5
Francúzsko	39,4
Chorvátsko	6,3
Taliansko	68,9
Cyprus	1,0
Lotyšsko	2,0
Litva	2,2
Luxembursko	0,1
Maďarsko	7,2
Malta	0,3
Holandsko	6,0
Rakúsko	3,5
Poľsko	23,9
Portugalsko	13,9
Rumunsko	14,2
Slovinsko	1,8
Slovensko	6,3
Fínsko	2,1
Švédsko	3,3
Európska únia (27 členských štátov)	338

Prameň: EUROPEAN COMMISSION. *Recovery and Resilience Facility: Maximum grant allocations.* [cit. 2022-03-20]. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/recovery_and_resilience_facility_.pdf

Príloha č. 4

Tabuľka 4: Prerozdelenie finančných prostriedkov poskytnutých Slovensku v rámci Plánu obnovy a odolnosti a ich alokácia medzi päť hlavných priorít

Oblasť/výzva	Komponent	Plánovaná alokácia finančných prostriedkov (v miliónoch EUR)	Spolu (v miliónoch EUR)
Zelená ekonomika	Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra	232	2 301
	Obnova budov	741	
	Udržateľná doprava	801	
	Dekarbonizácia priemyslu	368	
	Adaptácia na zmenu klímy	159	
Vzdelávanie	Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch	210	892
	Vzdelávanie pre 21. Storočie	469	
	Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl	213	
Veda, výskum a inovácie	Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu a inovácií	633	739
	Lákание a udržanie talentov	106	
Zdravie	Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť	1163	1 533
	Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie	105	
	Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno- zdravotná starostlivosť	265	
Efektívna verejná správa a digitalizácia	Zlepšenie podnikateľského prostredia	11	1 110
	Reforma justície	255	
	Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva	229	
	Digitálne Slovensko	615	
	Zdravé, udržateľné a konkurencieschopné verejné financie	0	
SPOLU: 6 575 miliónoch EUR			

Prameň: PLÁN OBNOVY. *PLÁN OBNOVY cestovná mapa k lepšiemu Slovensku*. [cit. 2022-04-05].
Dostupné na internete: < <https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1019/kompletny-plan-obnovy.pdf> >